

TWENOT

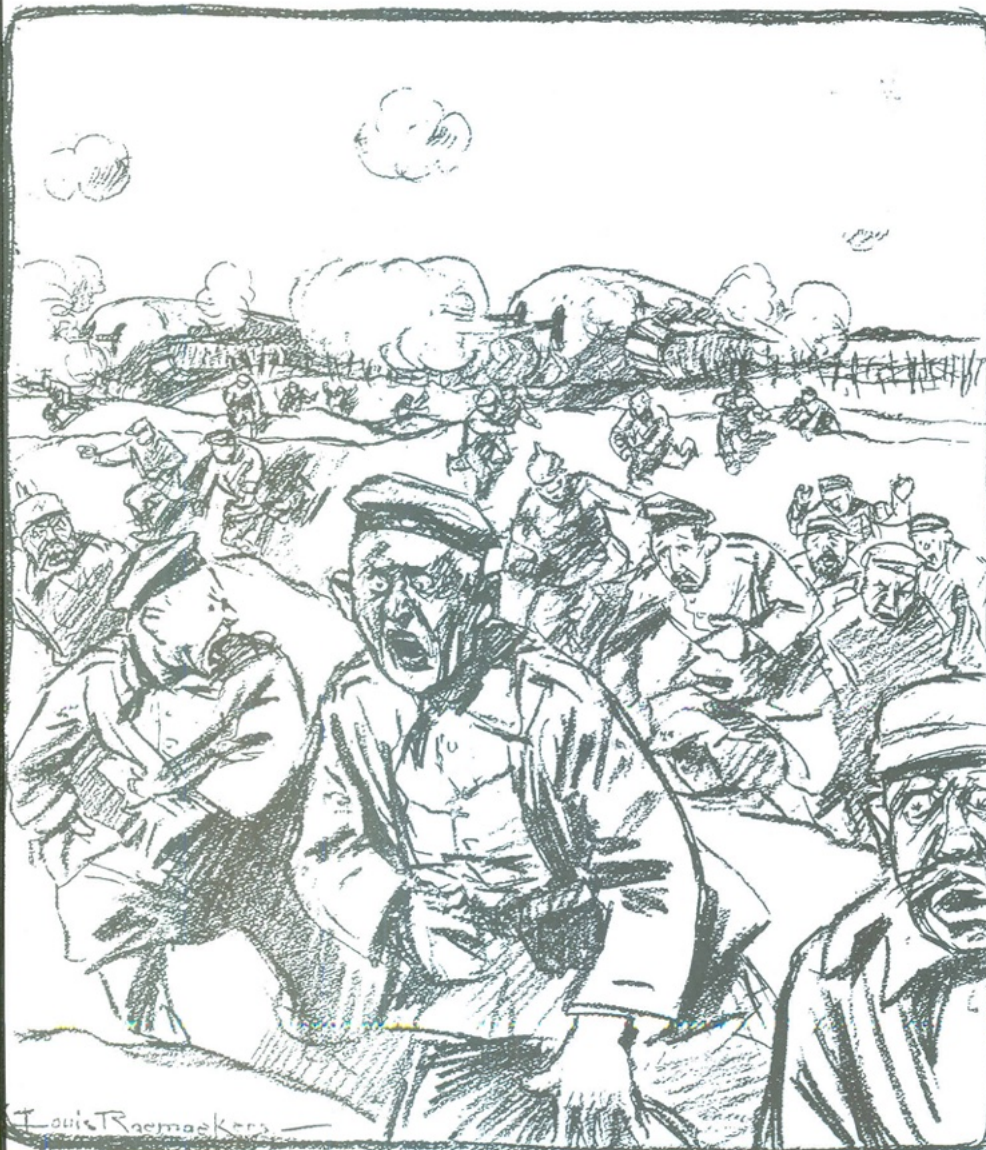
TWEEDE
NEDERLANDSE
ORGANISATIE VAN
TANKHOBBYISTEN

DE TANK

146

TANKS!

OKTOBER 2000

In dit nummer
o.a.:

Van Pershing
tot Patton (1)
Centaur Dozer
Rijsporenbrug
DAF YEE-2000
Fantasie en
Werkelijkheid
Marmon Herring-
ton tanks (4)

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van TWENOT, de "Tweede Nederlandse Organisatie van Tankhobbyisten".

Internet : <http://members.xoom.com/TWENOT/>
e-mail :

ISSN: 1382-8991

BESTUUR:

Voorzitter : Johan Groen
Vice-voorzitter : Joop v.d. Weerden
Secretaris +
Speciale activiteiten : Marc Tempels
Penningmeester : Kees Blijleven
Externe contacten : Jan Frankema

REGIOCOÖRDINATOREN

Noordwest Nederland:
Jan van Veen, Haarlem,
Noordoost Nederland:
Bas Karman, Meppen,
Midden Nederland:
Marcel von Hobe, Deventer,
Zuidwest Nederland:
Rob Plas, Halsteren,
Zuidoost Nederland:
Marc van Etten, Loon op Zand,

REDACTIE

Jan van Veen

SECRETARIAAT:

of
Postbus 357
8000 AJ ZWOLLE

LIDMAATSCHAP:

t/m 18 jr f. 25,-
> 18 jr f. 30,-
buitenland f. 45,-
of EURO 20,50
per kalenderjaar
Postbank 3026112
tnv. TWENOT, Heiloo

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van de vereniging TWENOT. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden. In de rubriek VRAAG & AANBOD kunnen leden niet-commerciële advertenties plaatsen.

Copy voor DE TANK moet uiterlijk de vijftiende van iedere oneven maand bij de redactie zijn. Bij aanlevering van copy op discette: Word 6.0

HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKELEN EN/OF AFBEELDINGEN IS TOEGESTAAN NA (SCHRIFTELIJKE) TOESTEMMING VAN DE REDACTIE.

AGENDA

- 14 oktober : 3e ledenbijeenkomst, Amersfoort
14 + 15 oktober : DUZI, Wesel (D)
21 oktober : Regiomiddag Noord-oost, Ureterp
21 + 22 oktober : Modelbouwmanifestatie Hasselt 2000 (B)
21 t/m 29 oktober : Nationale Modelbouw Manifestatie, Luchtvaartmuseum, Soesterberg
3 november : Regioavond Noordwest, Marcel Swartz, Alkmaar
11 november : IPMS Nationals, Nieuwegein
Open Dag Legermuseum Delft, Depot Maaldrift
26 november : Regiomiddag Zuid-oost, Stichting Tilburg-Polen, Tilburg
2 december : Regioavond Zuidwest, Rob Plas, Halsteren
9 december : Regiomiddag Noord-oost, Ureterp

3^e TWENOT bijeenkomst in 2000 op 14 oktober in Amersfoort

Op 14 oktober a.s. vindt de derde ledenbijeenkomst van dit jaar plaats, wederom in het

Museum Nederlandse Cavalerie.

in Amersfoort. De bijeenkomst begint om 10.30 uur en duurt tot in de loop van de middag. Belangrijkste onderdeel van de bijeenkomst is het jaarlijkse TWENOT Modelbouwkampioenschap.

Hoewel 'winnen' bij een kampioenschap natuurlijk hoog op de prioriteitenlijst staat, hopen we toch dat u ook oog wilt houden op het motto van de Olympische Spelen: 'deelnemen is belangrijker dan overwinnen!' Hoe meer deelnemers en modellen, desto geslaagder het kampioenschap en daarmee de gehele dag. Neem dus uw modellen mee!

Voor de wedstrijd geldt het reglement zoals dat al jaren wordt gehanteerd en dat op 14 oktober ter inzage beschikbaar is. Er wordt gewerkt aan een nieuw reglement, met een andere wijze van juren, maar we zijn nog niet zo ver dat we dat nu al kunnen toepassen.

Voorpagina:

foto boven: een Sherman Firefly 'in Amerikaans uniform' (foto Wim Oldekamp)

grote foto: 'TANKS!', een tekening van Louis Raemaekers

Het museum is goed bereikbaar, zowel per auto als met het openbaar vervoer.

Per auto: volg bij Amersfoort de borden 'dierenpark' en 'Cavaleriemuseum'. Op het kazerneterrein is voldoende parkeerruimte, u moet echter wel in de daarvoor bestemde parkeervakken parkeren. Het toezichthoudend gezag let hier streng op.

Openbaar vervoer: vanaf het NS station Amersfoort rechtsaf, 15 à 20 minuten wandelen. Steeds de weg volgen, op het eind loopt a.h.w. zo de kazerne op. Vindt u deze wandeling te lang, dan kunt u ook bus 70 nemen en dan vóór de spoorwegovergang uitstappen.

Toegang op vertoon van uw TWENOT lidmaatschapskaart!

Modelbouw 2000

Op 21 en 22 oktober vindt de modelbouwbeurs 'Modelbouw 2000' in Hasselt (B) weer plaats. Van oudsher zijn wij hier met een TWENOT stand aanwezig. Om deze stand wederom een professionele uitstraling te geven zoeken wij vrijwilligers die hem willen bemannen en met modellen willen vullen. Ook als je niet wilt bemannen, maar wel wilt

vullen, word je hierbij van harte uitgenodigd even contact op te nemen met Marc Tempels   na 20.00 uur).

Nationale Modelbouw Manifestatie

Ook dit jaar wil de TWENOT weer present zijn op de **Nationale Modelbouw Manifestatie**, welke gehouden wordt in het **Militaire Luchtvaart Museum** in het Kamp van Zeist, van 21 t/m 29 oktober.

Na vorig jaar de publieksprijs gewonnen te hebben, willen wij dit jaar onze titel verdedigen door weer een kwalitatief goede verenigingsstand neerzetten en modelbouwdemonstraties te verzorgen. Deze door de IPMS georganiseerde manifestatie is altijd zeer gezellig en trekt grote aantallen bezoekers. Dit jaar wil men bovendien een recordpoging doen voor het Guinness Book of Records, met minimaal 2.000 plastic schaalmodellen op één locatie bijeen. Omdat dit evenement samenvalt met Modelbouw 2000 in Hasselt zijn we speciaal op zoek naar leden die tijdens de opbouw, zaterdag 21 oktober, en op de eerste dag, zondag 22 oktober, aanwezig willen zijn.

Geïnteresseerden, ook voor de andere dagen, kunnen contact opnemen met Marc Tempels.

VRAAG & AANBOD

TON BURGER,

ruimt op:

- . voor in de vitrine: Duitse K98 bajonet 1940, schaal 1:1, f 25,-
- . Nichimo Elephant, ongebouwd, f 20,-
- . boeken:
  - . Tanks van Charles Messenger f 15,-
  - . T-72, Concord Publications f 10,-
  - . Tank Attack, S. Zaloga, f 10,-
  - . Jahrbuch des Heeres 1979, f 12,50
  - . Pantserwagens en Tanks WO1 en WO2, f 3,-
  - . Pantservoertuigen 2, Fred Vos, f 5,-

ROELOF LOUWES,

 (na

19.00 uur)

zoekt:

- . van Italeri de M7 Priest en de M32 Recovery Vehicle.

Als ruilobject heeft hij:

- . Maquette: Pz.Kpfw.38t (Ausf.G);
- . ESCI: T55 (2x);
- . Dragon: Pz.Kpfw.III F1 (Flammpanzer), zonder het etssetje van de luchtinlaat;
- . Tamiya: Sd.Kfz.250/3 'Greif'

ERIK JAN ESKEs,

 (na 18.00 uur)

heeft te koop:

- . 2x Challenger I Mk.3 (Tamiya), f 60,- p.st.;
- . 1x Leopard II (Italeri), f 15,-
- . 1x Panther A (Italeri), f 15,-
- . 1x Jagdpanther (Italeri), f 15,-

Te koop of te ruil gevraagd: Sherman M4A1 Early van Dragon (nr. 6048).

H. van DIJK,

vraagt of iemand hem kan helpen aan een goede copie van de (zwart-wit) Ardennen-film 'BATTLE GROUND'.

Kosten worden vanzelfsprekend vergoed.

WIM PLOKKER,

is op zoek naar een DUKW bouwdoos. Heeft Tamiya er ooit een uitgebracht?

Tevens ben ik op zoek naar videofilms over WO2, zoals Het Ardennenoffensief, Breng de Bismarck tot zinken, Pearl Harbor en/of andere interessante films.

HANS HEESAKKERS, [REDACTED]

biedt aan een partij papier met o.a.:

- 8 cm dikke stapel 'HERKENNING';
- diverse defensiebrochures uit verschillende landen;
- fabrieksbrochures van militair materieel;
- 10 stuks TANKETTE (MAFVA) uit 1994 tot 1996 (niet complete jaargangen);
- 20 stuks 'ARMORED CAR';
- materieellijst KL 1997-1998 (boekwerkje met foto's en gegevens, van pistool tot LEO 2);
- uit de DDR 3x kwartiermuts met schouderstukken van Volksarmee, Luftwaffe en Sanitäts Truppen.

Gevraagd: emblemen, helmen en foto's van KL, Korps Mariniers, KNIL en TRIS of gebouwde modellen van rijdend of vliegend materieel van de Nederlandse krijgsmacht.

GERT MONS, [REDACTED]

schrijft:

Op 21 oktober a.s. ga ik met de auto naar de kleine fabriek/werkplaats van Hubert Mörs in Hürtgenwald, in de buurt van Aken. Hubert vervaardigt schitterende resin modellen, die bekend zijn onder de naam 'Elite Models'. In zijn modellenreeks zitten o.a. moderne tanks en pantservoertuigen van het Duitse leger, waaronder de Leopard 1 bergingstank en brugleggende tank en de Leopard 2 bergingstank 'Buffel'. Ook de tracks met losse schakels van de Leo zijn in resin verkrijgbaar. Andere modellen zijn de WO2 Flakpanzer 38 (t) SdKzf.140, de Faun L900 D567 Panzertransporter en vele andere.

Hubert heeft beloofd korting te geven aan de Nederlandse fans. Betaling kan met contante merken of d.m.v. Mastercard/Visacard. Belangstellenden kunnen vanaf Grave met mij meerijden. Vertrek om 9.30 uur vanaf mijn huisadres.

OPEN DAG DEPOT MAALDRIFT VOOR VRIENDEN VAN HET LEGERMUSEUM

Met medewerking van directie en staf van het Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum organiseert de Stichting Vrienden van het Legermuseum, exclusief voor haar donateurs, op **11 november a.s.** een Open Dag in het **Voertuigendepot Maaldrift**. In dit depot bevindt zich een aantal unieke voertuigen, die niet tentoongesteld kunnen worden in de vaste collectie te Delft en dus nooit te zien zijn.

Het betreft o.a. de Honest John, CMP Chevrolet 3 ton, CMP GMC toolset, M688 Lance, DAF YP 408 Ambulance, YP 408 Commando, een uniek YP 408 opengewerkt instructie-exemplaar, Daimler Dingo, Ferret, 17- pdr, 105 mm houwitser, Valentine Archer, Chaffee, Leopard 1, Centurion 20pdr, DUKW, Locust airborne tank, Universal carrier vlammenwerper, AMX lichte tank, M4 High Speed Tractor, Schwimmwagen, Flak 88. Enfin, de lijst is te lang om hier volledig op te nemen.

Daarnaast zullen die dag video's vertoond worden van rijdende tanks in Saumur, de zogenaamde "Parade des Blindés", een parade met tanks vanaf de 1ste WO tot en met de Golf, en een zeer bijzondere video van een Duitse Panther 2e WO versus een hedendaagse Leopard. Voorts zullen de heren Staarman en Van den Heuvel enkele inleidingen houden over voertuigen van de KL in het algemeen en van ons museum in het bijzonder. Zij zullen ook aandacht schenken aan de volgend jaar uit te komen bestandscatalogus van de voertuigen in de collectie.

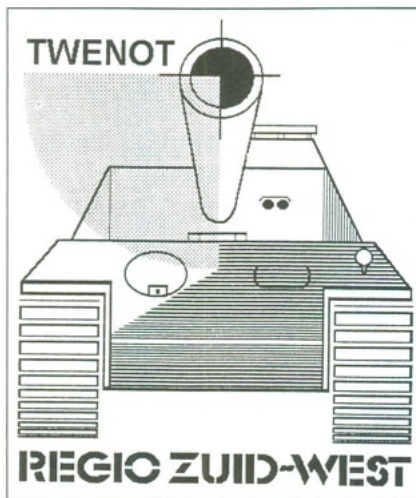
Er kan gefotografeerd worden, hoewel de omstandigheden niet voor alle voertuigen ideaal zijn. Bij

binnenstaande voertuigen moet geflitst worden. Bij goed weer staan echter enkele exemplaren buiten. Ook bestaat de mogelijkheid enkele oudere jaargangen van Armamentaria tegen sterk gereduceerde prijs aan te schaffen. Hierin staan o.a. artikelen over de AMX, Sherman en 'Pruttel'.

De dag begint omstreeks 10.45 uur en duurt tot ca. 15.30. Voor een lunch wordt gezorgd. Vervoer tussen de verschillende lokaties in Maaldrift geschiedt per Daf 3 tonner. De kosten voor deze dag bedragen f 10,-

Als u nog geen donateur bent kunt u dat nu worden tegen het gereduceerde tarief van f 50,- voor 2000 en 2001 (normaal f 80,-). U ontvangt dan twee Armamentaria's, onze jaarlijkse uitgave en alle uitnodigingen voor onze exclusieve activiteiten, zoals o.a. de vóórbezoeken van de tentoonstellingen in het museum. Daarnaast ontvangt u driemaal per jaar onze nieuwsbrief. Voor 2001 hopen wij voor onze donateurs een bezoek aan het Depot Uppelsedijk te kunnen realiseren. Hier staat een groot aantal andere voertuigen van het KNLWM.

Indien u donateur wenst te worden stuur dan een ongefrankeerde briefkaart met uw naam en adres aan: Stichting Vrienden van het Legermuseum, Antwoordnummer 11228, 2600WC Delft. U ontvangt dan na betaling van uw donateursbijdrage onze uitnodiging voor Maaldrift. Wacht niet te lang, het aantal beschikbare plaatsen is beperkt tot 150, gezien de veiligheidsvoorschriften die gelden voor een KL complex.

Regio meeting

Het is al een tijdje geleden dat jullie iets van mij hebben vernomen. Aangezien het modelbouwseizoen weer zo'n beetje aanbreekt wil ik een regioavond bij mij thuis in Halsteren aankondigen, en wel op **zaterdag 2 december a.s.**

De vorige edities waren altijd zeer gezellig, met aandacht voor modellen, modelbouwtechnieken, video's, boeken en modelbouw op Internet. Een hapje en een drankje staan ook nu weer klaar en eventueel vervoer van en naar station Bergen op Zoom NS kan ook geregeld worden.

Mocht nu blijken dat veel mensen wel willen komen, maar deze zaterdagavond hebben uitgekozen voor de viering van Sinterklaas, dan kan ik de datum eventueel verzetten naar 16 december, al zal ik dan uiterlijk om 22:45 iedereen de deur uit moeten sturen omdat ik dan de nachtdiensten in ga.

Meld je van van te voren even aan via tel. [REDACTED] of email: [REDACTED]. Heb je zelf ook zin om eens voor gelijkgestemden een avondje te organiseren, meld je dan a.u.b. even bij mij aan!

Website

De Twenot website gaat binnenkort verhuizen, en wel naar **www.twenot.nl**. Er komt een hele nieuwe site, met vertrouwde elementen, maar ook veel nieuw fotomateriaal, o.a. de Panther pagina zal flink worden uitgebreid met foto's uit Aberdeen Proving Grounds, Saumur en, last but not least, ons eigen Overloon.

De On Line Nieuwsgroep blijft operationeel, net als de informatie over de diverse Nederlandse handelaren. (Bent U geïnteresseerd in een eigen hoekje op de Twenot website, neem dan s.v.p. contact op met ondergetekende. In principe kunnen alle adverteerders in DE TANK ook informatie over hun zaak op de site plaatsen)

Bij een totale PC crash ben ik de verzendlijst van Twenotleden helaas kwijtgeraakt, dus de nieuwsbrief is tijdelijk ter ziele. Als de website draait zal ik mij weer met een nieuwsbrief gaan bezighouden.

Met vriendelijke modelbouwgroeten

Rob Plas, [REDACTED]
e-mail: [REDACTED]
regio homepage:
<http://people.zeelandnet.nl/robplas>

Regio Noordoost Nederland, een speciale Twenot regio-bijeenkomst.

Het is gebruikelijk dat in een bepaalde regio af en toe een regiobijeenkomst wordt gehouden. In Friesland ging het echter op 18 augustus anders. Enkele leden uit de regio Sneek hielden een bijeenkomst in Arnhem/Oosterbeek, op de Westerbouwing.

Aanleiding was het huwelijk van Twenotter *Lex Bosma* uit Scharnegoutum. Zijn liefvallige bruid *Marian Blumink* is afkomstig uit de regio Arnhem en dus werd daar het feest gevierd. Lex had -Arnhem specialist als hij is- al snel een lokatie gevonden: de Westerbouwing.

De Twenotters Henri Vink, Jan Frankema, Theo de Haan en ondergetekende maakten er een gezellige dag van. Vergezeld van twee van de vier echtgenotes werd 's middags een bezoek gebracht aan het Museum '40-'45 in Schaarsbergen, waar wij buiten opgewacht werden door een "Beutepanzer T-34/85" en een Sherman M4-76 mm. Daarna werd de binnenstad van Arnhem verkend. Uiteraard zat een bezoek aan de winkel van Wentink ook in het programma. Enkele dozen rijker zocht het gezelschap een terras op, alwaar een 'streksom miel' (eenvoudige doch voedzame maaltijd) werd genuttigd.

Hierna werden de auto's weer opgezocht en langs de Frost brug, het Onderlangs en de Benedendorpse weg (het kerkje van Oosterbeek van waaruit in september 1944 de terugtocht door de uiterwaarden begon) belandden we

op de Westerbouwing, de beroemde heuvel met uitzicht over de Rijn en de Rijnbruggen. Door het fraaie weer konden we zelfs de PGEM-centrale van Nijmegen zien liggen.

's Avonds vond op de Westerbouwing een knallend bruiloftsfeest plaats, tijdens welke de Twenotters regelmatig op het terras te vinden waren om daar de gang van zaken van september 1944 nog eens na te beschouwen. Ver na het middernachtelijk uur werd de thuisreis aanvaard en moe maar voldaan werd Friesland weer bereikt. En Lex..... ? Hij bleef achter in Hotel de Bilderberg in Oosterbeek (ook moe en voldaan!).

**Wim Oldekamp
Sneek.**

Op **vrijdagavond 3 november, ± 19.00** zet **Marcel Zwarts** zij voordeur open voor een regiobijeenkomst. Leden van buiten de regio Noordwest zijn hierbij eveneens van harte welkom.

Wilt u komen, bel mij dan a.u.b. even (XXXXXXXXXX) in verband met het 'natje en droogje'. Heb je iets te koop of te ruil, neem het mee!

Het adres: XXXXXXXXXXXX in **Alkmaar**.

'Met tanks naar de Vlootdagen'

Op de IPMS Regiodag 'Noordkop', waarvoor ik door Jos Visser was uitgenodigd en waar meerdere TWENOT leden aanwezig waren (o.a. Marcel Zwarts, Gerard Zuurmond, Wim Oldekamp), kregen we het verzoek of TWENOT bereid was mee te werken aan de Vlootdagen. Voor slaapgelegenheid en voldoende voedsel zou worden gezorgd. Uiteraard waren we bereid en op vrijdag 14 juli stond Gerard s'morgens vroeg bij me op de stoep, want ja, ook het opbouwen van de stand kost tijd en om 10 uur is er publiek.

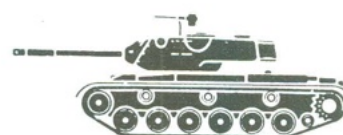
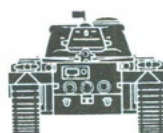
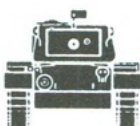
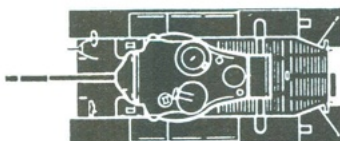

Alle deelnemende verenigingen waren in één tent ondergebracht; men had ons een plekje precies naast de ingang gegeven. Bij warm weer is dat heerlijk, maar bij regen, die bij deze Vlootdagen overvloedig viel, is dat toch wel aan de frisse kant.

De dagen zelf vlogen om. De stand was goed gevuld en er was veel belangstelling van het publiek, met allerlei reacties. Met name de fraaie modellen van de heer Timmerman trokken bekijks. Op zaterdag kregen we hulp van Jan Frankema, op zondag van Kees Blijleven.

Het lijkt me een goed idee volgend jaar weer aan dit evenement mee te werken. Onze contactpersoon, de heer Derks, luitenant van de mariniers, had alles prima geregeld, waarvoor we hem vanaf deze plaats nogmaals dank zeggen.

Jan van Veen
XXXXXXXXXX

M - 47

Ook deze keer weer een lijst met gevarieerde en boeiende site's. Veel plezier ermee!

BOUWWERKEN

<http://members.tripod.lycos.nl/kazemat/> Kazemattenmus. Kornwerderzand
<http://www.documentatiegroep40-45.nl/terugblik/artikel/kazemat1.html> Kazematten
<http://www.pampus.nl/historie.htm> Fort Pampus
<http://www.rgaros.nl/sva/> De Stelling van Amsterdam
<http://www.rgaros.nl/verdedigingswerken/faciliteiten.htm> Verdedigingswerken

FILM

<http://www.tomtownsend-toyland.com/toyland/toymain.htm> Toyland Combat Vehicles

HANDEL

<http://brightnet.horizontel.com/mvs/index.htm> Mil.Vehicle Broker & Appraisal Service
<http://homepages.enterprise.net/beulah/video.html> Video Recordings
<http://www.campsurvive.com/> Military Surplus, Camping, & Survival
http://www.normi.nl/russian_tanks.htm Russian Tanks
http://www.normi.nl/us_tanks.htm U.S. Tanks
<http://www.sonic.net/~bstone/bib1540.html> Stone & Stone Second WW Books
<http://www.swissarmyvehicles.com/> Swiss Army Products

LEGER

<http://www.armee.ch/> Schweizer Armee
<http://www.dmi.usma.edu/branch/AR/Armor.htm> Armor Branch at USMA
<http://www.geocities.com/CapeCanaveral/Galaxy/1263/europe/yugo.html> Yugoslavia (The Former)

<http://www.hqusareur.army.mil/> USArmy Europe Homepage

MODELBOUW

<http://crusader.co.nz/tankpages/FrenchtnksF.htm> French Models
<http://hem.passagen.se/burrabee/72scale/start.html> 72 Scale Page
<http://www.british-ho.com/> British 1:87 Scale Society
<http://www.toy-mania.com/intro.html> Toy Mania
<http://www.lancers.org.au/museum/index.htm> NewSouthWalesLancers Museum

OORLOG

<http://members.tripod.lycos.nl/DeeJay/luvaeng.html> Air Battle over Holland
<http://photos.4mg.com/index.html> Unpublished MilitaryFotographs
<http://web.mitsi.com/Zhukov/Kursk.htm> Battle of Kursk
<http://www.avianet.nl/redactioneel/red199.htm> 10 mei 1940, Luchtoorlog
http://www.britishheritage.com/WorldWarII/articles/1196_text.htm First Fire of Operation Torch
<http://www.crosswinds.net/~marketgarden/> Operation Market Garden
<http://www.elknet.pl/acestory/aces.htm> WWII Ace Stories
<http://www.geschiedenis.com/wo2/data/1940.htm> Belangrijke Data Uit Bezet Nederland
<http://www.grebbeberg.nl/> Slag om de Grebbeberg
<http://www.homopwijk.yucom.be/B-mei%201940.htm> 10 mei 1940: De Duitse Inval
<http://www.kaiku.com/winterwar.html> Finnish Winter War
<http://www.lbjlib.utexas.edu/shwv/link-faq.html#armor> Vietnam War Internet Project
<http://www.pitt.edu/~pugachev/greatwar/ww1.html> Great War
<http://www.rose.cc.ok.us/faculty/mmorgan/Johnson33/index.htm> Battle of Kursk
http://www.seann.com/school/werkstukken/werkstuk_de_meidagen_van_1940.htm Meidagen van 1940

<http://www.xs4all.nl/~gjlingen/> Military Historic Panzer Battles!

RAKETTEN

<http://www.v2rocket.com/> V2 Resource Site

VERENIGING

<http://www.twenot.nl/home.html> TWENOT (in voorbereiding!!)

VLAGGEN

<http://fotw.digibel.be/flags/index.html> Flags Of The World

VLIEGTUIGEN

<http://www.a1.nl/nfla/Berging.html> Vliegtuigbergingen

Voor de liefhebbers is er een complete lijst beschikbaar van deze en alle eerder genoemde sites. Stuur een mailtje naar: en je krijgt hem toegestuurd.

**Groeten,
Bert van der Velden**

From M26 'Pershing' To M60 'Patton' (deel 1)

door: Marcel von Hobe

Aan het eind van WO2 waren er drie typen tanks in gebruik bij het Amerikaanse leger: de M24 Chaffee Light Tank, de M4 Sherman Medium Tank en de M26 Pershing Heavy Tank. De Pershing is weinig in actie gekomen, maar als WO2 langer geduurd zou hebben dan was hij de Sherman zeker voorbij gestreefd als standaard tank van de US Army. De M26 werd later geclassificeerd als 'medium tank' en evolueerde uiteindelijk in de M60 Main Battle Tank (MBT). Hier volgt zijn verhaal.

M26 Pershing

Tegen het eind van WO2 werd de M26 General Pershing (genaamd naar Generaal John J. Pershing, oprichter van het American Tank Corps tijdens WO1), met veel haast naar het front gestuurd. Dit omdat de Sherman nauwelijks opgewassen was tegen de Duitse Panther- en de Tiger tanks. De eerste kwamen in actie rond Aken in februari 1945. In de paar gevechten die werden gevoerd tussen de Duitse tanks en de Pershing, bleek het 90 mm kanon van de Pershing goed opgewassen te zijn tegen de 88 mm van zijn Duitse tegenstanders. Na de capitulatie van Duitsland werden de Duitse tanks grondig onderzocht. Ook kreeg men de kans Russische tanks te bekijken. De onderzoekers waren geschokt over de mogelijkheden van deze tanks. Vooral de Russische tanks waren qua geschut veel sterker dan de Amerikaanse. Door de toevoeging van de atoombom aan het wapenarsenaal vonden vele officieren echter dat gebruik van conventionele wapens tot het verleden behoorde. Nadat ook Japan zich had overgegeven werd het grote leger, dat nodig was geweest om de 'axis' te verslaan, gedemobiliseerd. Gelukkig, zo bleek later, werden veel Sherman tanks opgeslagen. Er werd echter weinig aandacht besteed aan het mo-

Een M26 Pershing van het 1st Marine Tank Bn. in Korea,

dermoderniseren van tanks. De Shermans werden langzaam vervangen door Pershings en omgebouwd tot speciale voertuigen, zoals vlammenwerpers, bergingsvoertuigen en gepantserde bulldozers. Deze voertuigen bleven in de frontlinie in gebruik omdat er geen vervangende voertuigen waren. Vanaf 1948 echter intensiverde de 'Koude Oorlog' en was Amerika genoodzaakt de Pershings, waarvan er uiteindelijk 2500 zouden worden gebouwd, te moderniseren.

M46 Patton

De voornaamste aandacht ging uit naar het moderniseren van de motor van de Pershing. De 45 ton zware Pershing had namelijk dezelfde motor als de 35 ton zware Sherman. Dit bracht geregeld problemen met zich mee. Gekozen werd voor een General Motors CD-850-1 'cross-drive' transmissie en een 740 pk zware luchtgekoelde V12 benzinemotor van Continental Motors (de AV-1790-1). De nieuwe transmissie combineerde een schakel-, rem- en stuursysteem met elkaar. Dit systeem zou later ook in alle volgende tanks gebruikt worden. Verder werd het kanon aangepast en een ander richtsysteem ingebouwd. De gemoderniseerde Pershings

werden eerst geclassificeerd als M26E2, om vervolgens T40 genoemd te worden. Er werd in juli 1949 een order geplaatst om 800 M26's om te bouwen tot T40 specificaties. In november 1949 werd de T40 gestandaardiseerd als **M46** en kreeg hij als bijnaam 'General Patton'. Terwijl dit programma in een rustig tempo werd uitgevoerd, vielen de Noordkoreanen, gesteund door 150 Russische T34/85's, in juni 1950 Zuid-Korea binnen. De Zuidkoreanen werden onder de voet gelopen, o.a. omdat zij geen wapens hadden om de tanks af te stoppen. Velen vluchtten ook omdat zij nog nooit een tank gezien hadden. Ook de haastig gestuurde Amerikaanse soldaten, onder de vlag van de UN, konden de Noordkoreanen niet stoppen. Uiteindelijk slaagden ze daar pas in toen er voldoende Shermans en Pershings 'uit de mottenballen' waren gehaald.

oorlog in Korea versneld) een nieuwe 'familie' van drie tanks te ontwerpen, in drie gewichtsklassen: een lichte, een middelzware en een zware tank (respectievelijk de T41, T42 en T43). Omdat het T42 ontwerp beter in mijn verhaallijn past, wil ik eerst de T41 en T43 kort behandelen.

Van T41 tot M41 Walker Bulldog

De T41 is de verdere ontwikkeling van een tank die de M24 Chaffee lichte tank moest vervangen. Een eerste ontwerp daartoe was de T37. De bedoeling was een voertuig te ontwerpen dat licht was, maar toch een 76 mm kanon als hoofdbewapening had. Gewicht en grootte waren daarbij gelimiteerd, omdat de bedoeling was dat de tank door de lucht vervoerd moest kunnen worden. Ontwerpers realiseerden zich echter al snel dat dit niet haalbaar was,

Een M46 Patton in Korea, november 1952

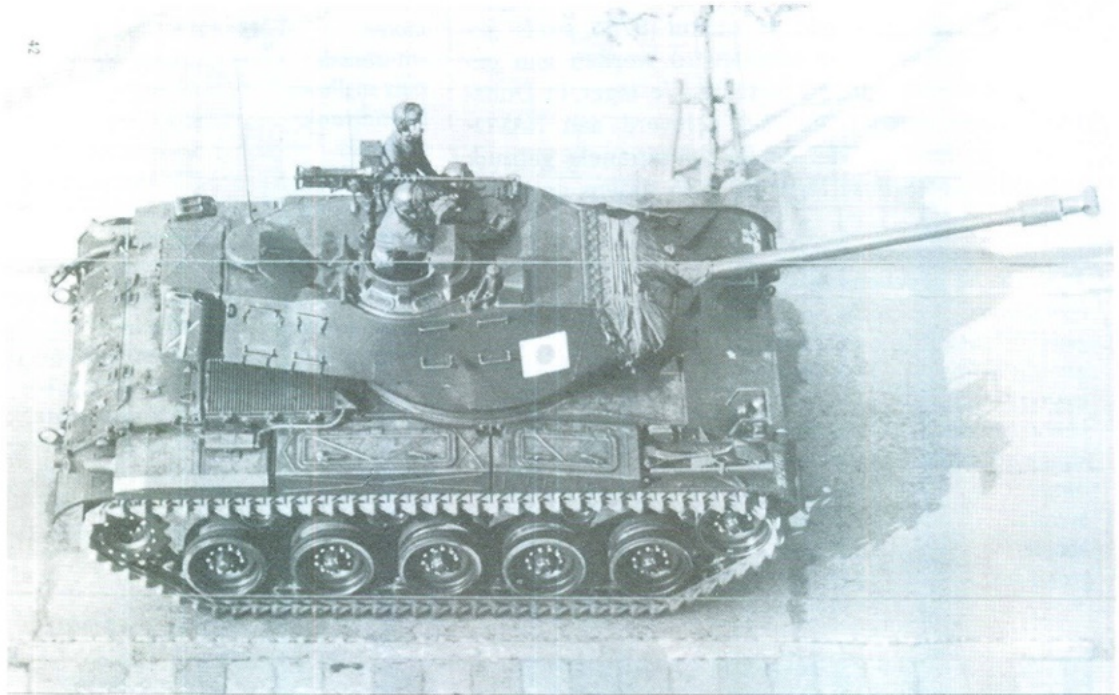
Toen de oorlog in Korea uitbrak was het moderniseringsprogramma van de Pershings in volle gang. De Pershings die naar Korea waren gestuurd brachten het programma echter volledig in de war. Want tanks die je niet hebt kun je niet ombouwen. Ook werd er besloten de productie van nieuwe M46's af te zeggen en het volledige bestand van Pershings om te bouwen tot M46's. Op 8 augustus 1950 kwamen de eerste M46 'Pattons' met het 6e tank bataljon naar Pusan, Korea. De laatste 360 Pershings die omgebouwd werden, kregen een andere motor, namelijk de AV-1790-5B. De aanduiding werd M46A1 genaamd, er waren geen uitwendige veranderingen.

Terwijl het moderniseringsprogramma liep, realiseerde men zich dat het slechts een pleister op de wonde was en er werd derhalve besloten (door de

omdat het eerste ontwerp al niet door enig vliegtuig gedragen kon worden. Verder zagen de ontwerpers het onderstel als basis voor andere voertuigen zoals Anti-Aircraft Carrier (AAC), Armored Personnel Carrier (APC) en Self-Propelled Gun (SPG). Er werd een onderstel ontworpen waarop achtereenvolgens drie soorten koepels geplaatst werden (genaamd T37 Phase I, II en III).

T37 Phase I: gelaste koepel met 76 mm kanon en twee coaxiale .50's. Een stereoscopisch richtsysteem;
T37 Phase II: gedeeltelijk gelaste en gegoten koepel met verbeterd 76 mm kanon en verbeterd vuursysteem;

T37 Phase III: dezelfde koepel als de Phase II, alleen met een automatisch laadsysteem en een ander stabilisatiesysteem.

Uiteindelijk werd gekozen voor de Phase II koepel en het geheel werd T41 genoemd. Hierbij kreeg de tank ook zijn bijnaam: Little Bulldog. Deze T41 bleek later echter een te duur richtsysteem te hebben. Dit werd aangepast, waardoor de koepel een nog slankere vorm kreeg. De T41E1 werd in productie genomen als de M41. De naam Little Bulldog werd daarbij vervangen door Walker Bulldog, als eerbetoon aan Generaal Walton Walker, commandant van het Amerikaanse leger in Korea.

Op ditzelfde onderstel werden uiteindelijk meerder voertuigen gebouwd, te weten de M19 en M42 AAC 'Dusters', de M75 APC, de M52 en M44 SPG's en vele verschillende experimentele voertuigen.

Van T43 tot M103 Heavy Tank

Tijdens gebruik van de M26 Pershing bleek dat een verbetering in de bepantsering nodig was. De T32 ontstond door zoveel mogelijk onderdelen van de Pershing te gebruiken. De tank was echter een loopwiel langer (7 i.p.v. 6), maar had nog steeds het 90 mm kanon als hoofdbewapening. De vernieuwde T34 had echter het nieuwe 120 mm kanon, dat oorspronkelijk was bedoeld als luchtdoelkanon. Tijdens tests bleek dat een nieuwe koepel nodig was omdat de grote, bijna een meter lange hulzen moeilijk te hanteren waren in de te kleine koepel. De T43 ontstond door op de T34 een nieuwe koepel te plaatsen. De T43 had twee coaxiale .50's en kon 34 120 mm hulzen vervoeren. De vuursnelheid was vijf schoten per minuut, met twee laders. In december 1950 werden 80 T43's besteld, een aantal dat uiteindelijk werd verhoogd tot 300. Hij had een V12 2½ liter benzinemotor AV-1790-5C van Continental, die een vermogen had van 810 pk. De topsnelheid was 40 km/h en hij woog 60 ton. Een verbeterd 120 mm kanon met vier terugstootcilinders (t.o.v. de twee op de eerdere uitvoering) resulteerde in juni

Een M41 Walker Bulldog van het Japanse leger.

1951 in de T43E1. 400 T43E1's werden gebouwd (waarvan 300 verbouwde T43's waren). Door grote problemen tijdens tests in Fort Knox werden alle T43E1's in opslag geplaatst. Dit betrof vooral fouten in de koepelbediening en ongenoegen over richtsysteem en wapenbediening. In 1956 konden deze problemen worden opgelost en werden 100 T43E1's omgebouwd. Dit voertuig werd bekend als: '120 mm Heavy Gun Tank M103'. Nog was de M103 niet precies volgens de eisen. Verdere veranderingen waren een koepelplatform waarop de laders stonden en een ander richtsysteem. Hoewel deze veranderingen voldeden aan eisen van het leger werden er geen grootschalige conversies uitgevoerd. Het Korps Mariniers wilde echter wel 219 tanks ombouwen met de nieuwe M103 verbeteringen. Deze versie werd genaamd M103A1. Later bedacht het leger zich en leende 70 voertuigen van de mariniers. Toen het leger de dieselmotoren gingen invoeren, die ook een kleine facelift aan het achterdek veroorzaakten, werd de M103A1 hernoemd tot M103A2.

Van T42 tot M47 Patton II

De T42 was nog steeds in een experimentele fase toen de oorlog in Korea uitbrak. In tests was gebleken dat de motor van de T42 niet aan de gestelde eisen voldeed. Toch was er dringend behoefte aan een nieuwe tank. De koepel was echter wel verbeterd. Hij gaf een betere bescherming, had een betere indeling en een beter richtsysteem dan de M46. Politieke druk bracht een verrassende ontwikkeling: de nieuwe koepel moest worden samengevoegd met het onderstel van de M46 Patton. De Patton 47, zoals de combinatie werd genoemd, was echter door die druk te snel door de experimentele fase gegaan. Verschillende problemen tijdens testen en productie zorgden ervoor dat de M47 nooit in Korea is ge-

weest. Uiteindelijk zijn er echter 8756 stuks gebouwd. De eerste die uitgeleverd werden aan gevechtseenheden gingen naar het 7e leger in Duitsland. Later werden er veel geleverd aan NAVO-landen in Europa. Het eerste operationele gebruik was door het Franse leger in 1956 tijdens de Suez-invasie.

Technische gegevens M47 Patton II

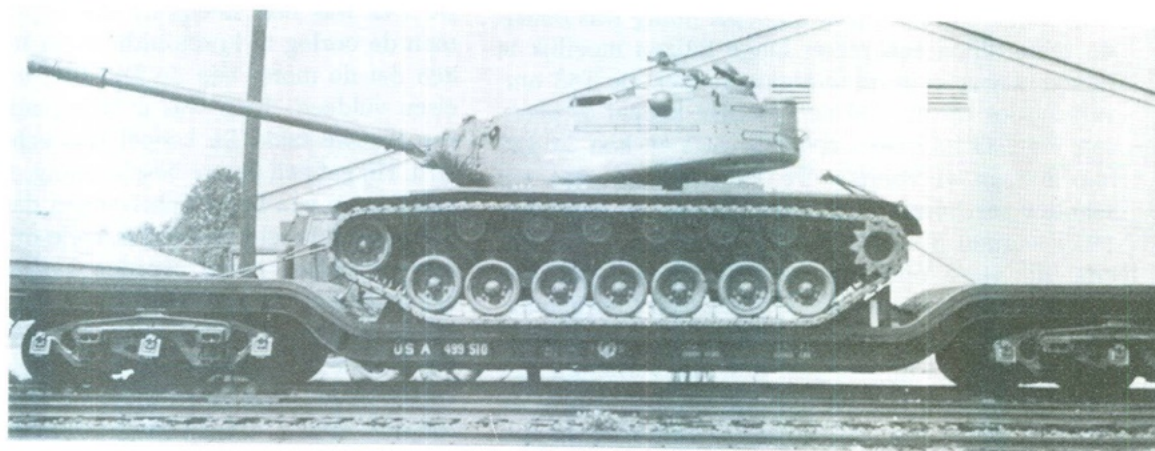
bemanning: 5;
 gewicht bruto: 45,3 ton;
 gewicht netto: 43,3 ton;
 lengtes:
 kanon vooruit: 8,52 m;
 kanon achteruit: 7,09 m;
 romp: 6,36 m;
 breedte: 3,51 m;
 hoogte: 3,35 m;
 grondvlak: 3,91 m;

motor: AV-1790-5B;
 transmissie: CD-850-4;
 max snelheid: 48 km/h;
 benzinetank: 882 liter;
 verbruik: 6,9 liter/km;
 actieradius: 128 km;
 bepantsering:
 romp voor: 102 mm;
 romp achter: 51 mm;
 koepel voor: 102 mm;
 koepel achter: 76 mm;
 bewapening: M36 90 mm kanon;
 .50 of .30 (coax.);
 .50 (commandant);
 .30 voor in de romp;
 munitie: 90 mm - 71 stuks;
 .50 - 3440 stuks;
 .30 - 4125 stuks

Foto boven: een treinlading M47 Medium Tanks in Duitsland, bestemd voor het West Duitse leger

Foto onder: een M103 zware tank

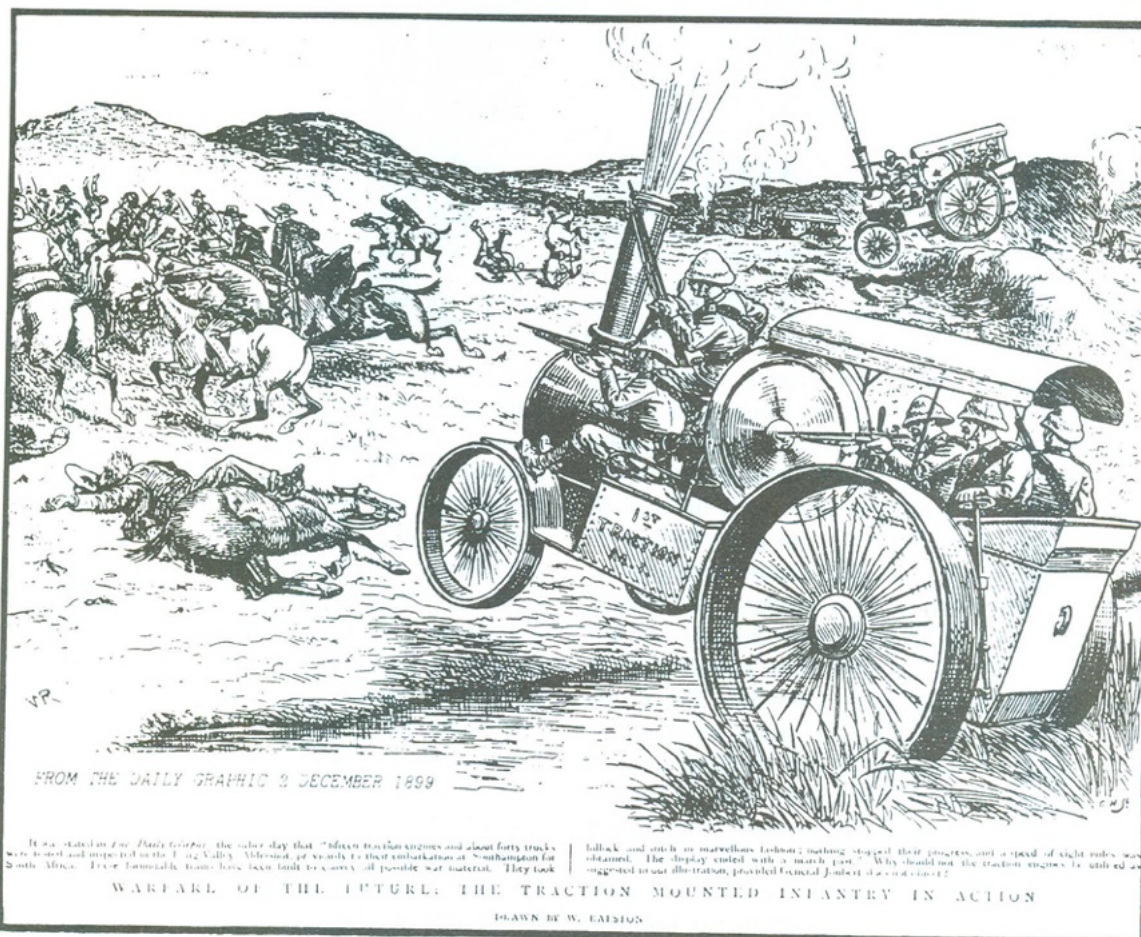

'Oorlogvoering van de toekomst' luidde het onderschrift bij een prent in *The Daily Graphic* van 2 december 1899. Het heden zag er destijds voor de Britten ook niet zo florissant uit. De op 11 oktober van dat jaar uitgebroken 2e Boerenoorlog verliep niet naar wens, en het zou nog erger worden. Juist in december moest men gedurende de 'zwarte week' maar liefst drie forse nederlagen incasseren. Als rechtgeaard borreltafel-strateeg wist tekenaar Easton echter precies hoe Jouberts geduchte cavalerie in de pan moest worden gehakt. De Britse infanterie diende simpelweg plaats te nemen op 'traction engines', de stoomtractors dus waarvan er net 15 in Southampton aan boord waren genomen voor goedertransport aan de Kaap. We zien ze hier als slagveld-taxi's moeiteloos over de Zuid-Afrikaanse 'kopjes' en riviertjes hoppen volgens een principe, dat pas zo'n 35 jaar later zou worden toegepast door Sovjet-tankisten in hun snelle Christie-Betoesjka's: het zogeheten 'dynamische overwinnen van hindernissen'.

gens pas in 1929 in de VS op), waarbij Jules Verne op militair gebied nog werd overvleugeld door zijn tijdgenoot Albert Robida. Al in de jaren '80 van de 19e eeuw fantaseerde deze in lichtvoetige verhalen met vrolijke illustraties over chemische en bacteriologische oorlogvoering en over 'helicoptères'.

Het concept van de gigantische driewieler zou in praktijk worden gebracht in het tsaristische Rusland, zoals kort wordt gememoreerd op blz. 114 van de 'Encyclopedia of Armoured Cars and Half-tracks' van Crow en Icks: 'Lebedenko Bronivikh, 1915, huge tricycle w/40ft wire-spoked front wheels, small rear steering wheel, not completed'. Een uitgebreidere beschrijving staat in 'Tanki v bojoe' van Igor Sjmeljov, uitgeverij Jonge Garde, Moskou 1984. Bij De Slegte zult u dit werk (en ook de DDR-editie 'Panzer aus sieben Jahrzehnten') niet zo gauw tegenkomen, en daarom volgt hier de betreffende passage.

'Ongeveer tezelfdertijd (met de beproeving van het rupsvoertuig 'Vesdjevchod' in mei 1915, maanden vóór 'Little Willie', zoals de auteur benadrukt - GG)

FROM THE DAILY GRAPHIC 2 DECEMBER 1899

It is stated in the *Daily Graphic* the other day that "thirteen traction engines and about forty trucks were sent and inspected to the Tug Valley. Although of various types their embarkation at Southampton for South Africa. These formidable teams have been built to carry all possible war material. They took

fallback and ditch in marvellous fashion; making stages of their progress, and a speed of eight miles was obtained. The display ended with a march past. Why should not the traction engines be utilized as suggested in our illustration, provided General Joubert does not object?"

WARFARE OF THE FUTURE: THE TRACTION MOUNTED INFANTRY IN ACTION

DRAWN BY W. EASTON

Niet snelheid maar grootte schijnt het geheim te zijn van 'De machine om een eind aan de oorlog te maken', in Frankrijk aangekondigd als feuilleton voor de 27e maart - helaas, het jaartal viel niet te achterhalen. Nu hadden de Fransen een rijke traditie op het gebied van science fiction (die term dook overi-

begon kapitein N. Lebedenko, leider van het testcentrum van het Ministerie van Oorlog, met de ontwerpen voor een gevechtsvoertuig dat was uitgerust met wielen van grote doorsnede. Lebedenko ging er terecht van uit, dat grote wielen loopgraven en stellingen makkelijker kunnen nemen dan kleine. Zo op

Bij een gevechtsmassa van 40 ton zou het voertuig worden uitgerust met twee kanonnen en verscheidene mitrailleurs. Volgens de berekening lag de maximum snelheid rond de 20 km/u.'

Bij de laatste afbeelding, uit eigen land (zie het voorblad van deze TANK), had de werkelijkheid een voorsprong op de fantasie. Telegraaf-tekenaar Louis Raemaekers had zich tijdens de Eerste Wereldoorlog tot een dusdanig felle anti-Duitse karikaturist ontwikkeld, dat de Duitse gezant in Den Haag zich genoopt zag, bij de regering op 'strengere maatregelen' aan te dringen. Ter ondersteuning van Nederlands neutraliteit is hoofdredacteur Schröder in 1915 ook werkelijk even in hechtenis genomen, en werd winkeliers dringend verzocht, Raemaekers spotprenten niet langer in hun etalage op te hangen. In Groot-Brittannië begreep men de propagandistische waarde van de tekenaar. De hier overgenomen prent 'TANKS!' komt uit de bundel 'Hun rekening - opgemaakt door Louis Raemaekers', Nederlandstalig dus, maar gedrukt door Richard Clay & Sons in Londen.

Raemaekers kampte in dit geval met het probleem, dat hij iets

het eerste gezicht leek Lebedenko's vehikel een sterk vergroot affuit. Elk van de twee wielen met een diameter van 10 meter werd aangedreven door een Maybach-motor van 200 pk. Deze motoren waren afkomstig van een neergehaald Duits luchtschip. Met de kleinere looprol achter, die het voertuig de nodige stabiliteit verleende, kon worden gestuurd. Lebedenko's idee vond instemming. Onverwijld kreeg hij een groot bedrag ter beschikking. Aan het tank-project werd meegewerkt door prominente figuren als N. Sjoekovski en B. Sjtetsjkin. Pas in augustus 1917 werd het voertuig onder de grootste geheimhouding in elkaar gezet aan de rand van een bos in de buurt van de stad Dmitrov. Hier in het bos vond ook de beproeving plaats, maar deze bracht geen positieve resultaten. De werkzaamheden werden gestaakt; de geweldige wielen en het geraamte van het voertuig stonden vele jaren in het bos weg te roesten, en joegen met hun afmetingen toevallige voorbijgangers de stuipen op het lijf. De "Tsarentank", zoals hij nog wel eens werd genoemd, was het grootste gevechtsvoertuig dat er ooit is gebouwd.

moest afbeelden waar hij weliswaar wild-enthousiast over was, maar waarvan hij niet wist hoe het er uit zag. Zoals (ons) bekend was de naam 'tank' in december 1915 bewust in omloop gebracht om te suggereren dat het bij dit project om grote watercontainers ging, die bovendien voor het verre Petrograd bestemd waren. Kennelijk had Raemaekers wel al uit de pers begrepen dat het rupsvoertuigen waren, en wist hij ook dat ze met twee kanonnen waren uitgerust, maar voor wat de romp betreft moet hij zich hebben laten leiden door de gedachte aan vloeistoftanks. Toch heeft deze 'artist's impression' al wat weg van de St. Chamond M16, en daarmee liep onze landgenoot dan weer vooruit op de ontwikkeling van de SP.

Onder vakbroeders was Raemaekers partijdigheid trouwens niet onomstreden. In 'De Politieke Prent in Nederland' uit 1920 stelde Cornelis Veth dat deze de humor had gedood en daarvoor in de plaats 'een pathos van zeer banalen aard' bood, om dan te besluiten: 'Raemaekers, keer terug tot de caricatuur, als gij nog kunt, en ... alles is vergeven en vergeten.'

SCALE - LINE

HOBBY & MODELBOUW

KWELKADE 53J 4001 RL TIEL TEL. / FAX 0344 631162

Italeri

380	Opel Maltier met flak 38			fl.37,95
240	Chevrolet guntractor			fl.37,95
210	Marder III ausf. H	van fl.27,95	voor	fl.19,95
236	Panzer IV ausf. H			fl.37,95
250	M36 tank destroyer			fl.37,95

Tamiya

35240	German soldiers with bicycles			fl.24,95
35000	Leopard 2A5			fl.109,00

Academy

1394	M12 - 155 mm gun motercarriage			fl.44,95
------	--------------------------------	--	--	----------

Accurate armor

00000	Scammell pioneer SV/2			fl.384,95
00000	Humber scout car			fl.199,95
00000	Ward la france wrecker M1A1			fl.519,95

Diverse

00000	Milliput silver grey extra fijn			fl.13,95
00000	Milliput yellow grey standaard			fl.8,95
00000	Stucco putty o.a. voor het maken van zimmerit			fl.5,95
00000	Super glue middel 20 gram			fl.10,95
00000	Super glue dun 20 gram			fl.10,95
00000	Set penselen 10 stuks plat en rond zeer goede kwaliteit			fl.34,95

PRECISION MODELS

ALLE MODELLEN UIT ONZE VOORRAAD 45% TOT 50% KORTING
DUS OOK OP DE NIEUWSTE MODELLEN
PAK DIE KANS MAAR OP = OP

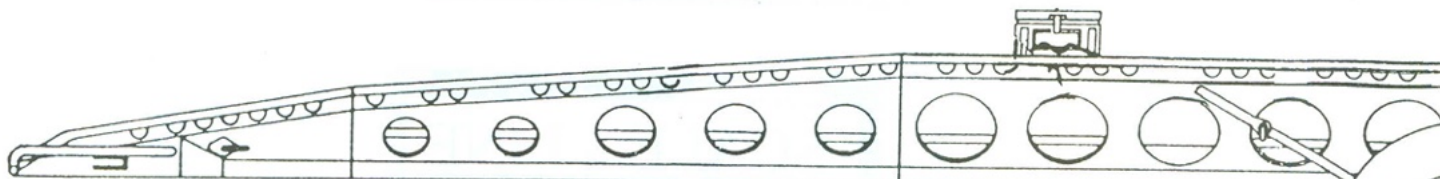
Openingstijden winkel

Maandag 13.00 - 17.00 uur

Dinsdag gesloten

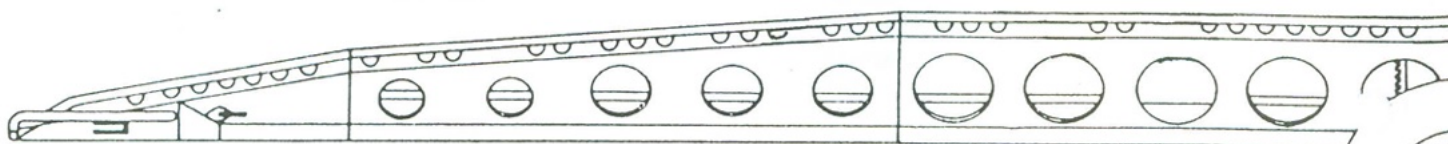
Woensdag - Vrijdag 10.00 - 12.00 / 13.00 - 17.00 uur

Zaterdag 9.00 - 16.00 uur Donderdag koopavond 18.00 - 20.00 uur

LINKERZIJDE RIJSPOOR.

DAF, YEE-2000 SB.
Rijsporenbrug; 3 ton, 2 wielen, overspanning

RECHTERZIJDE RIJSPOOR.

Een vreemde aanhangwagen

Johan Groen

Rijsporenbrug, 3 ton, 2 wielen, overspanning 12 mtr, kl.20 (DAF-YEE2000 SB)

Vanaf half zestiger jaren tot in de jaren tachtig beschikte de genie in Nederland over de 'rijsporenbrug', die een maximale overspanning kende van 12 meter en die zonder hulpmiddelen kon worden gelegd. Een veldgeniegroep van 12 man kon een rijsporenbrug leggen in ongeveer 20 minuten.

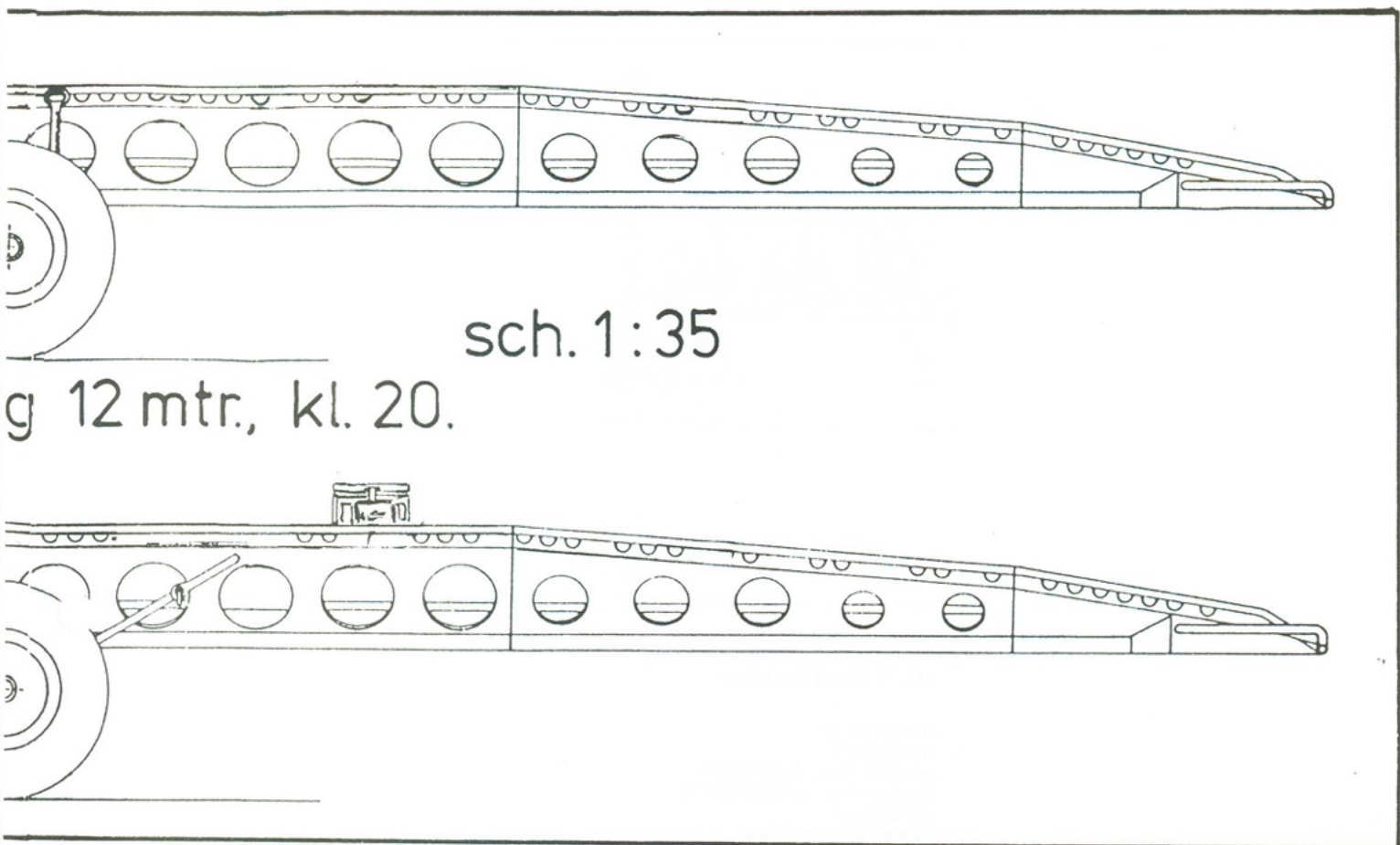
Voor het bouwen van een brug met brugclassificatie 20 waren nodig twee rijsporenbruggen en twee drietonners voor het transport naar de brugslagplaats. De genie beschikte toentertijd over DAF 314 voertuigen. Voor gebruik bij de veldgenie-eenheden, waar de rijsporenbrug onder viel, werd als trekkend voertuig de DAF YK314 gebruikt. Deze diende een eenvoudige aanpassing te ondergaan, nl. het monteren van 'trekhaakverlenger', zodat de trekhaak ongeveer 30 cm naar achteren kwam te zitten. Organiek zat bij elke rijsporenbrug een trekhaakverlenger, die samen met een vjzel, verpakt in een stalen kist op het rijspoor werd meegevoerd. Indien de trekhaakverlenger niet werd gemonteerd, was het onmogelijk om met de combinatie YK314/rijsporen-

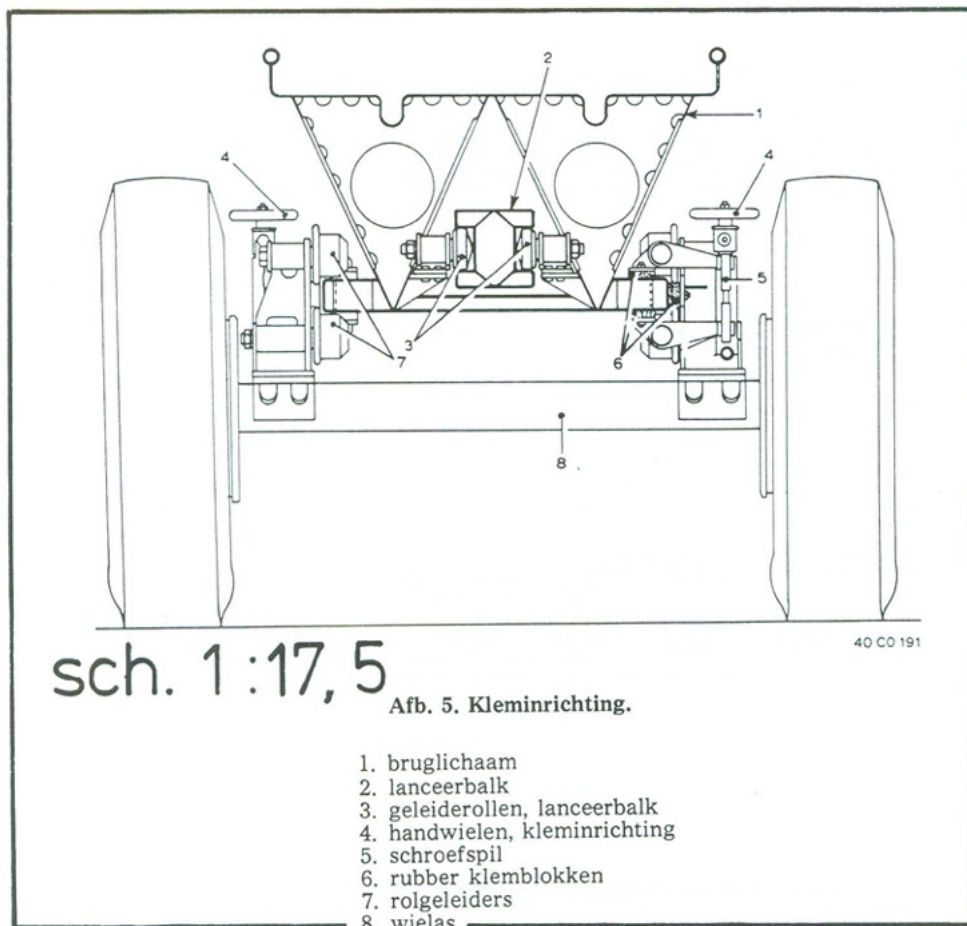
brug te rijden, omdat het nemen van bochten dan onmogelijk was. Vlak achter het trekoog was het brugdeel namelijk al 110 cm breed en zou dus nauwelijks t.o.v. het trekkende voertuig in zijdelingse richting kunnen bewegen.

Het rijden met de combinatie vergde wel extra aandacht van de chauffeur, aangezien de combinatie ongeveer 20 meter lang was en in de bochten flink naar binnen sneed en bovendien een achteroverhang had van ca. 7 meter. Ook het nemen van bruggen gaf nog wel eens problemen.

De brug bestaat uit drie hoofdonderdelen, t.w. het asstel met twee kleminrichtingen, de lanceerbalk die in het bruglichaam zit en het bruglichaam zelf

Zowel de lanceerbalk als het bruglichaam zijn geheel symmetrisch en aan beide einden dus gelijk van vorm en uiterlijk. De lanceerbalk heeft aan beide einden een trekoog en kan in het bruglichaam heen en weer schuiven over een zestal enkele rollen en twee dubbele rollen. Hij kan aan een zijde uitsteken en vergrendeld worden, zodat hij als trekoog fungeert. Door de symmetrische vorm kan het aan beide zijden van het bruglichaam geschieden, zodat hij na het bergen aan deze of gene zijde van de veldinsnijding aan de trekker kan worden gekoppeld, zonder hem te hoeven draaien.

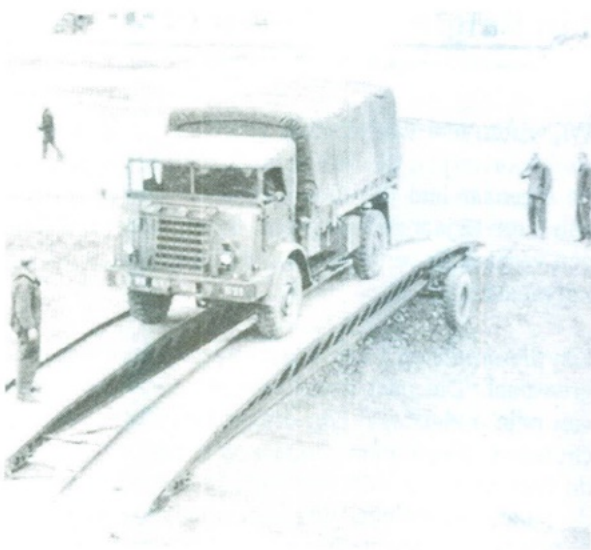
Het asstel, dat niet van enige vorm van vering is voorzien, heeft twee wielen, hydraulische remmen en aan iedere zijde een kleminrichting met geleiderollen. Middels deze inrichting was het mogelijk het bruglichaam over de as te verschuiven, hetgeen bij lancering of berging noodzakelijk was. Bij transport werd het asstel in het midden van het bruglichaam vastgezet en met reactiestangen aan het bruglichaam verbonden. Hierdoor vormde het asstel een geheel met het bruglichaam, en kon als aanhanger worden getrokken. De trekhaakdruk was ongeveer 80 kg.

Op het bruglichaam waren aan beide zijden op de hoekpunten bevestigingspunten aanwezig ter plaat-

sing van beugels met de achterverlichting en nummerplaat, dan wel de grenslampen. Tevens zat in het midden van het brugdeel, ongeveer 75 cm van het einde, een bevestigingspunt voor plaatsing van een kabelgalg (voor remleiding en electrakabel) dan wel een waarschuwbord met de tekst 'Pas op, lengte 20 meter'. Het rijdek werd gesteund door a) w-vormig versterkte dwarschotten, voorzien van 3 cirkelvormige uitsparingen, b) zijplaten, waarin ook weer cirkelvormige uitsparingen. Het rijdek was voorzien van een slijtlaag van zand en epoxy hars.

Voor het leggen van de brug was de lanceerbalk van cruciaal belang. Door het geheel naar voren uittrekken van deze balk en het gelijktijdig iets naar voren verplaatsen van het asstel, bleef het geheel in evenwicht. Nu was het mogelijk de rijsporenbrug handmatig over de veldinsnijding te duwen, tot de punt van de lanceerbalk ruim op de overzijde terecht kwam. Na het vastzetten en opvijzelen van de punt van de lanceerbalk werd het mogelijk het bruglichaam over de lanceerbalk heen naar de overzijde te verschuiven. In het laatste stadium van deze handeling rolde het asstel het laatste stuk mee met het bruglichaam en kwam vervolgens in de veldinsnijding te hangen.

Het leggen van het tweede rijspoor diende zodanig te gebeuren dat de lanceerbalken 1,9 m uit elkaar

kwamen te liggen. (rekening houdend met de spoor-, band- en rupsbreedte van de organiek ingedeelde voertuigen, was de minimum maat tussen de buitenkanten van de rijsporen vastgesteld op 2,90 m en de maximum afstand tussen de rijsporen op 0,90 m. De minimum breedte per rijspoor bedraagt 1,00 m, waaruit volgt dat bij lancering een afstand van 1,9 m tussen de lanceerbalken moet worden aangehouden). Nadat de brugdelen onderling met elkaar waren verbonden en met acht grondpennen waren vastgezet, was de brug gereed voor gebruik. Bij het lanceren bij een steile over was het laten rollen van het asstel niet mogelijk. Er werd dan gebruik gemaakt van een hijsbok, die het lichaam optilde, waarna het asstel tot boven de veldinsnijding

werd verplaatst. De overspanning bij een steile over was daardoor wel per kant 1 meter kleiner. Bij twee flauwe oevers was de overspanning maximaal 12 meter, bij een steile en een flauwe maximaal 11 meter en bij twee steile oevers dus maximaal 10 meter. De brugclassificatie bleef in alle gevallen 20

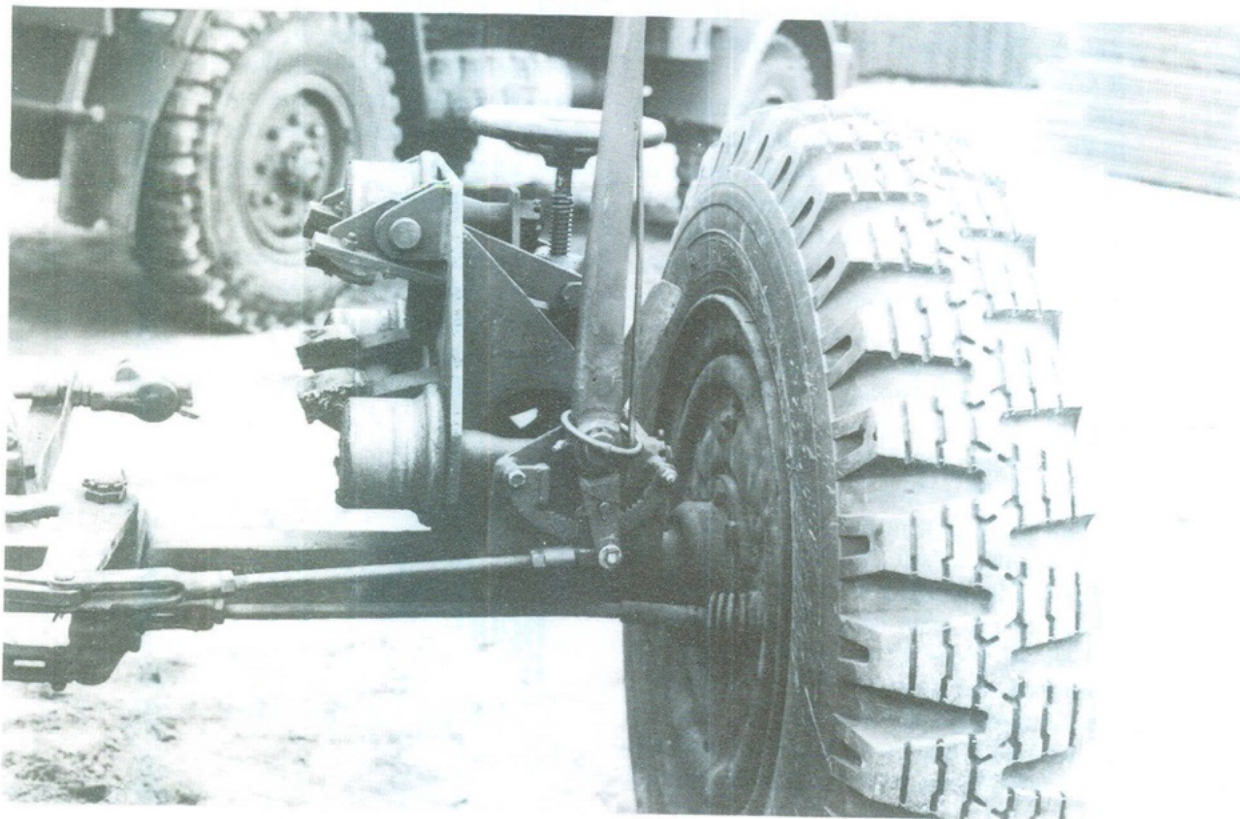
Zoals blijkt uit de classificatie was de rijsporenbrug alleen geschikt voor wielvoertuigen. Hij kon door alle in die tijd in gebruik zijnde wielvoertuigen worden gebruikt, uitgezonderd een opleggercombinatie voor het vervoer van gevechtsvoertuigen.

Technische gegevens:

totale lengte in transporttoestand	14,24 mtr
lengte bruglichaam	13,60 mtr
afstand hart as tot hart trekoog	7,35 mtr
totale breedte over de banden	1,88 mtr
totale breedte over de lampsteunen	2,12 mtr
spoorbreedte	1,56 mtr
breedte brugdek	1,00 mtr
totale hoogte over brugdek	1,34 mtr
totale hoogte over slangengalg	1,77 mtr
hoogte trekoog	0,87 mtr
totaal gewicht	3340 kg
gewicht op as	3260 kg
trekoogdruk	80 kg

Bronnen:

- Genie Museum, Vught
- 1/2 TH5-425
- Wim den Dunnen
- eigen archief

De as met gemonteerde klemrichting en handremhandel.

Tijdens onze vakantie in Belgisch Limburg heb ik uiteraard diverse musea, herdenkingsplaatsen en monumenten gezien. Mede op aanraden van Twenot collega's Jan Frankema en Theo de Haan bezocht ik plaatsen waar velen van u ongetwijfeld wel eens zullen zijn geweest, zoals Margraten, Henri-Chapelle, Vielsalm, Diekirch, Ettelbrück, Bastogne, La Gleize, Clervaux en Baraque de Fraiture (Parkers Crossing). De informatie vooraf was hierbij van grote waarde, dus Jan en Theo, nogmaals bedankt !

Er was echter één museum waar niemand mij op had gewezen en dat ik min of meer bij toeval ontdekte. Het bestaat ook nog niet zo lang (6 jaar) en wordt vrijwel nergens genoemd. Ik wil u graag deelgenoot maken van mijn belevissen met dit museum.

Op onze één na laatste vakantiedag kwamen wij terug van een dagje Rémouchamps (mooie grotten en de rest van het gezin wil ook wel eens iets anders zien dan militair). De terugreis liep via Verviers, Battice en Clermont naar de vakantiewoning in Teuven. Bij Battice stond een Belgische bunker die ik toch nog even van dichtbij wilde bekijken. Dus eruit, fotootje en hé, wat hangt daar op de deur? Een A-4tje met een Sherman erop. Eronder een naam en een adres: "Remember Museum 39-45, Clermont". Hetzelfde Clermont waar onze terugreis die dag langs liep.

De zoektocht naar het museum was niet moeilijk. 1x rechts, 1x links en weer rechts en daar stond de Sherman M4A4 van het A-4tje op de bunker in Battice (zie de foto op de omslag).

Helaas was het museum (een grote boerenschuur van steen met in de stenen de namen van oorlogsveteranen) gesloten. Van een naastgelegen schuur stond de schuifdeur een eindje open en daar doorheen zag ik de bumper van een Dodge. Snel even het hoofd naar binnen gestoken en toen viel mijn mond open van verbazing. Daar stonden een Autocar Cab Over Engine in vol ornaat, een Dodge Command Car, een Willys (in restauratie) en een Citroën Traction Avant 1935. Deze laatste in Duitse camouflagekleuren!

Een mevrouw (als naam verstond ik Schmetz) zag ons en ik sprak haar aan in het Frans. 'Mogen we even een paar foto's maken?', etc. U kent dat wel. Vraagt ze op een gegeven moment in plat Belgisch; 'Awel, waar komt ge vandaan?' Dus dat ging toen aardig gemakkelijker. Komt haar man er even later bij, spreekt alleen maar Frans, maar hij bleek al net zo enthousiast als ikzelf, dus wij raken aan de praat. Ik zeg 'dommage, musée fermée, dernier jour de vacances', etc. Zegt die man: 'Venez avec moi'. Gaat het museum in, doet alle lampen aan en geeft ons een privé rondleiding van dik een uur.!

Wij wisten niet wat we daar allemaal zagen. Natuurlijk veel voorwerpen die ook in andere musea liggen. Maar de eigenaar had dit alles tijdens de oorlog als jochie van 7 tot 12 jaar zelf vergaard. Bij elk voorwerp had hij een verhaal. Ik vertel er één, omdat dat zo'n indruk op mij maakte.

Een diorama 1 op 1 van een damespop met fiets bij een grenspaal. 'Die paal stond vroeger naast de boerderij van mijn ouders'. De pop draagt een blouse van parachutestof. 'Heeft mijn moeder gemaakt en gedragen'; de fiets 'was van mijn moeder', het persoonsbewijs in de hand van de pop 'was van mijn moeder'. Kortom daar stond de moeder van meneer Schmetz uitgebeeld! Dit en alle andere verhalen die hij vertelde maakten dat het museum leefde. En het leeft nog voort, want nog steeds komen Amerikaanse veteranen, die destijds in en om de boerderij van zijn ouders waren gelegerd, naar dit museum en geven uniformen en uitrustingsstukken, ja, zelfs buitgemaakte hakenkruisvlaggen aan zijn museum.

Goede connecties met de nu nog in Duitsland gelegerde Amerikanen leveren ook regelmatig voorwerpen en foto's op die de collectie aanvullen. Ook diverse fraaie 1:35 modellen waren in vitrinekasten uitgesteld. Helaas zijn al mijn binnenfoto's mislukt, maar dat geeft niet want ik ga er toch zeker nog eens heen.

Toen ik vertelde van de TWENOT en hem beloofde een stukje te schrijven in DE TANK, nodigde hij ons gelijk uit. 'Kom met een groep en bel van tevoren, dan gaat het museum speciaal voor jullie open. 's Winters is het hier ook prachtig mooi in de omgeving.' Op de hierbij afgedrukte 'flyer' kunt u lezen dat hij eigenlijk alleen de eerste zaterdag van de maand open is, maar voor groepen ook op afspraak.

Clermont ligt op 15 tot 20 minuten rijden van de grens Limburg - België, die u bij Noorbeek oversteekt. Omdat het een privé-museum is wordt er niet veel reclame gemaakt, want 'geen subsidie'. Vandaar dat ik langs deze weg bij de Twenotters van harte wil aanbevelen het

Wim Oldekamp
Sneek.

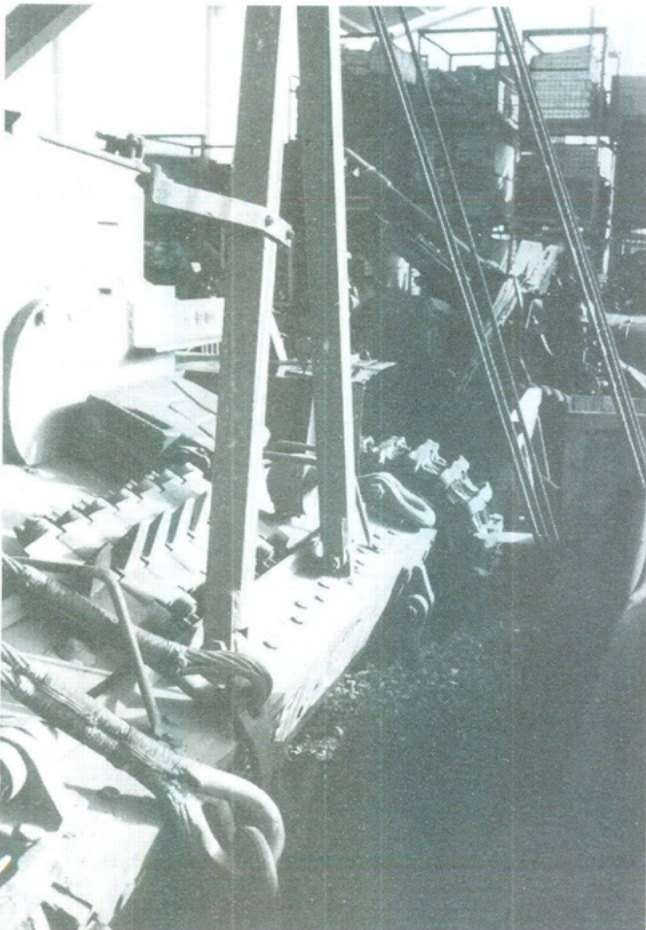
Na het uitkomen van Tamiya's Cromwell Mk.IV was het slechts een kwestie van tijd voordat er conversiesets zouden uitkomen voor de andere varianten van deze tank. Cromwell Models uit Schotland en Accurate Armour hebben een conversie (respectievelijk C49 en K53) uitgebracht om de Centaur dozer te maken. Met het oog hierop heb ik dit artikel geschreven.

Geschiedenis van de Centaur dozer

De opvolger van de Britse Crusader Cruiser Tank was de Cruiser Tank Mk.VIII A27M 'Cromwell'. Deze zou oorspronkelijk uitgerust worden met de krachtige Rolls-Royce Meteor motor, een afgeleide van de beroemde Merlin motor die onder andere de Spitfire in de lucht hield.

Helaas was er een tekort aan deze motoren en dus moest er een tijdelijke oplossing gevonden worden. Deze bestond uit het gebruik van de Liberty motor uit de Crusader serie. De voertuigen die met de Liberty werden uitgerust, werden Cruiser Tank Mk.VIII A27L (Liberty) 'Centaur' genoemd.

De voertuigen waren zo gemaakt dat, wanneer er genoeg Meteor motoren beschikbaar kwamen, deze snel gewisseld konden worden voor de Liberty motoren. Veel Centaurs kregen inderdaad nieuwe motoren en werden omgedoopt tot Cromwell Mk.III (de gewone Cromwell uitvoering was de Mk.IV) en de rest van de voertuigen werd gebruikt als *trailer*. **Het takelframe waarmee het dozerblad op en neer wordt bewogen.**

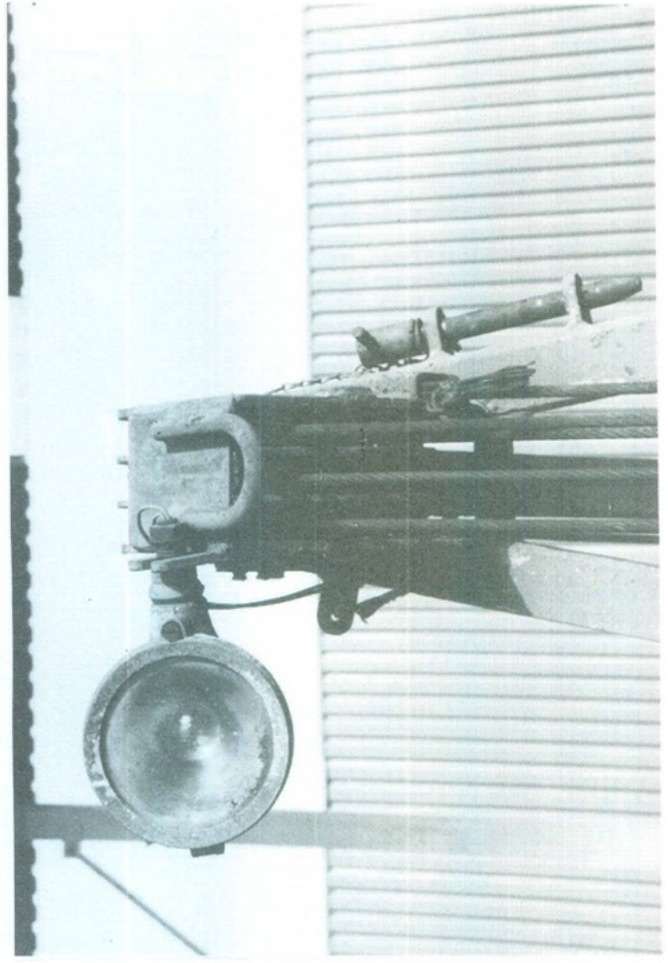
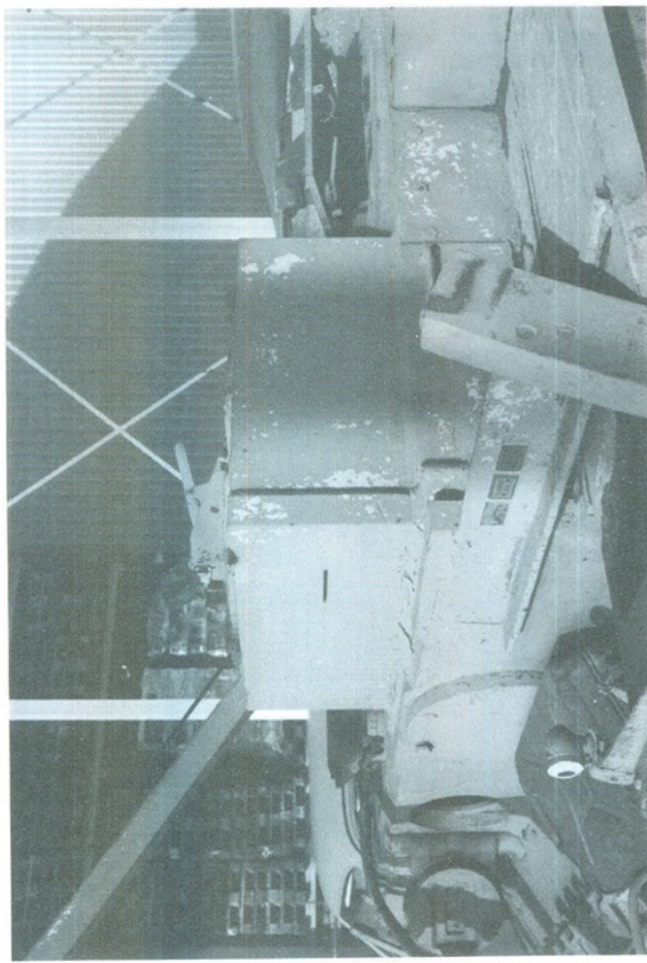
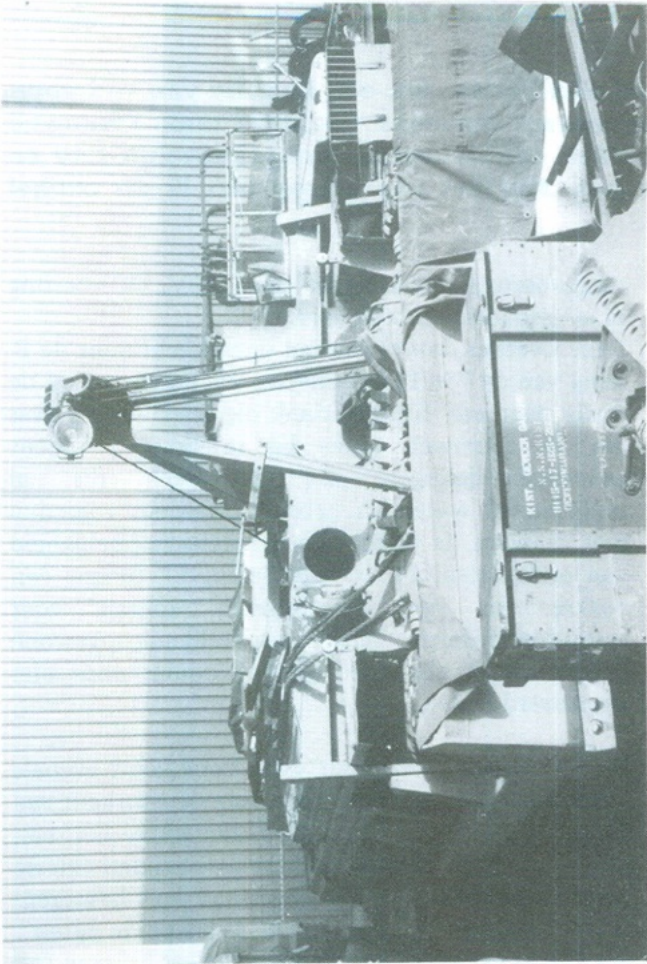

ningsvoertuig, luchtafweer tank, ARV, OP-voertuig of als gepantserde bulldozer.

Deze Centaur dozers werden ontwikkeld door de F-wing van de 79e Pantserdivisie, als antwoord op de vraag naar een bulldozertank die snel genoeg was om de Cromwell tanks bij te houden tijdens gevechtshandelingen. De Shermans die al omgebouwd waren en gebruikt werden, voldeden niet vanwege de eisen voor gemeenschappelijkheid van onderdelen. Dit is zeer belangrijk tijdens een oorlog om snel te kunnen zorgen voor reserveonderdelen. Ook verschillende gewone dozers waren niet goed genoeg omdat deze niet gepantserd waren.

De koepel van de Centaur werd verwijderd evenals het machinegeweer in de boeg. Aan de voorkant van de tank kwamen een dozerblad, een sterke lier, een hefarm en twee constructies aan weerszijden van de tank die zorgden dat het dozerblad kon bewegen. De lier kwam in de opening van de koepel te zitten. **Een blik in het inwendige: de lier voor het bewegen van het dozerblad.**

en werd gebruikt om het dozerblad op en neer te laten. Het dozerblad werd bediend door de bestuurder van de tank. Rondom de opening en de rest van de tank kwam een rand die ervoor zorgde dat de tank niet vol water liep. Op de plaats van de machinegeweerschutter kwam een tweede bemanningslid te zitten en om te zorgen voor beter zicht (hij zat verscholen achter het dozerblad) werd een doosvormige constructie met kijkspleten en een periscoop geïnstalleerd.

De eerste eenheid die deze tank gebruikte was het 87e Assault Dozer Squadron, dat tijdens de campagne in Noordwest-Europa uitgerust was met Churchill AVRE. Tijdens hun verblijf in België werden de troepen getraind in het gebruik van de nieuwe tanks en na de oversteek van de Rijn hebben ze waardevol werk geleverd door de straten van Duitse steden te ontruimen van puin.

De Centaur dozer bleef nog enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog actief in het Britse Leger.

De foto's

De Centaur dozer op de foto's op de voorgaande pagina's staat in Nijverdal (Ov) en is eigendom van

de heer J. Staman. Hij heeft een eigen meubelfabriek en restaureert ook oude voertuigen. Het is de bedoeling dat er over enkele jaren in Nijverdal een museum komt met zijn voertuigen. De Centaur dozer was in redelijke staat. Een likje verf hier en daar zou gaan kwaad kunnen, maar hij was in beduidend betere staat dan sommige andere voertuigen. Als er veel interesse bestaat naar meer foto's, zal ik nog een serie maken. Hierbij kan dan vooral het interieur aan bod komen. Voor degene die geïnteresseerd is in de voertuigen van Staman, volgt hier zijn adres: **Staman International Trading Co., Transportweg 4, 7442 CT Nijverdal, tel. 0548-610432, fax 0548-613446**

De foto's zijn ook op de Twenot-website te zien, ® HYPERLINK <http://members.xoom.com/TWENOT> Je mag ze vrij downloaden, zolang je ze gebruikt voor je eigen privé doeleinden.

De foto hieronder toont een Centaur dozer tijdens een demonstratie voor Britse officieren, kort na het einde van WO2. De foto is, evenals die op de volgende pagina, afkomstig uit de archieven van het Tank Museum in Bovington.

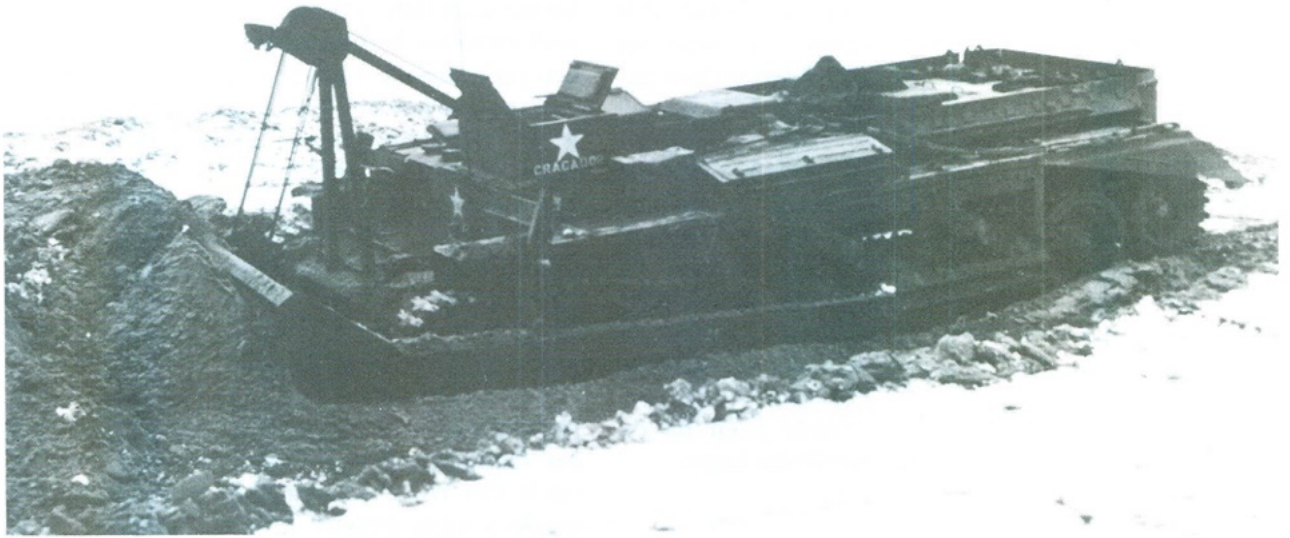
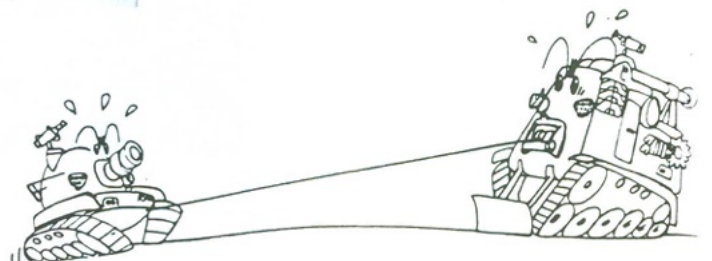

Foto boven: een Centaur dozer van de 8th Kings Royal Irish Hussars in het gebied van de Han Rivier, Korea, december 1950.
Foto links: een Centaur dozer in een plaatsje in Duitsland, kort na het einde van WO2.

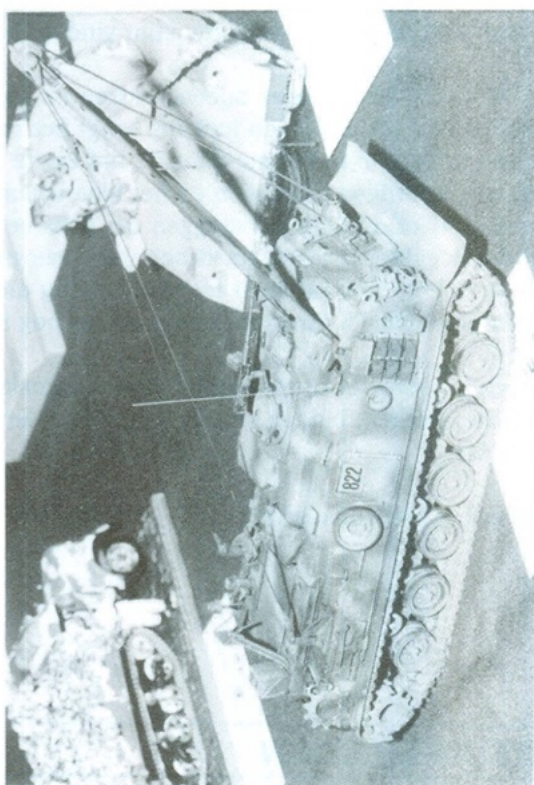

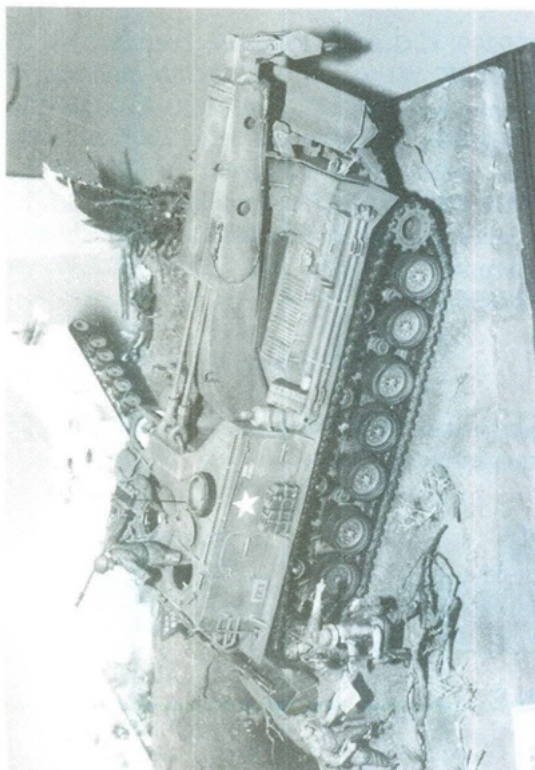
Amerikaans materieel uit de jaren zeventig en tachtig spreekt altijd tot de verbeelding. De grote en robuuste voertuigen maken indruk en je moet er toch niet aan denken dat je die als eenvoudige infanterist dreigend op je af ziet komen. In de artikelenreeks van Marcel von Hobe, waarvan in deze TANK de eerste aflevering is opgenomen, kunnen we lezen dat die robuuste voertuigen ook wel een stil bleven staan en daarom waren er ook verschillende bergingsvoertuigen ontwikkeld. Foto 1 is een ouwetje, de *M51 Recovery Vehicle*. Foto 2 toont de *M728 bergingstank*, foto 3 de vertrouwde *M88A1*. Foto 4 ten slotte een Israëlische *M60A3* die al deze bergingstanks voorlopig nog niet nodig heeft.

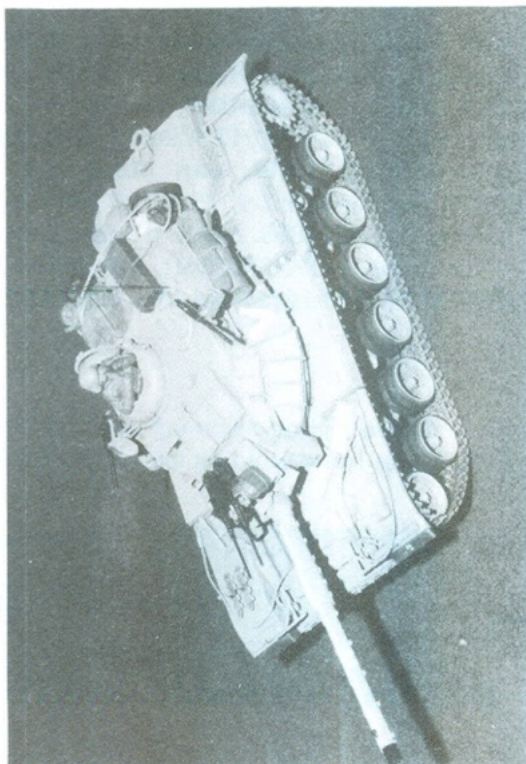
2

3

1

4

Ingezonden brief

Geachte Twenotleden,

Op 53 jarige leeftijd heb ik mijn oude hobby van modelbouw weer opgepakt. Nu, twee jaar en veel militaire modellen in schaal 1:35 later, begin ik met mijn hobby vast te lopen.

Ik denk dat meerdere Twenotleden met hetzelfde probleem kampen. Je koopt een nieuw model, bestudeert de tekening en gaat het model schilderen en vervolgens met lijm in elkaar zetten. Maar dan krijg je bij de kleine onderdelen lijmvlakken. Je probeert van alles, b.v. de lijm aanbrengen met een speld en je vraagt je af hoe andere bouwers dit doen.

Ook het maken van diorama's is voor mij nog een droom. Je loopt boekhandels af en kijkt bij bibliotheken of je wat boeken over modelbouw kunt vinden. Soms lukt dat en kun je weer wat opsteken en gebruiken.

In DE TANK lees je over bijeenkomsten en jurering van modellen (in mijn ogen is mijn laatste model wel een 8 waard, maar bij een jurering krijgt het misschien maar een 4: ontbrekende kleuren, lijmvlakken, etc.). Tot op heden lukte het me door de tijd en de afstand niet of nauwelijks om naar bijeenkomsten te gaan. Ik heb een ledenlijst ontvangen en het idee kwam in me op medebouwers bij mij in de buurt te benaderen om een avond of middag te beleggen om eens een keer over de hobby te praten en gegevens uit te wisselen. Omdat ik echter ook secretaris ben van twee grote verenigingen, is het daar nog niet van gekomen. Hopelijk zijn er echter Twenotleden in de omgeving die dezelfde problemen en behoeftes hebben, zodat we samen toch onze hobby kunnen uitbreiden en er nog meer plezier aan kunnen beleven.

Ik heb intussen weer een nieuw model gekocht en ga weer rustig verder. Hopelijk weten andere leden hoe men aan boeken, bladen en tekeningen kan komen om modellen nog natuurlijker te verfraaien en diorama's te maken.

Met een vriendelijke groet,

F.J.W.M. Mensink

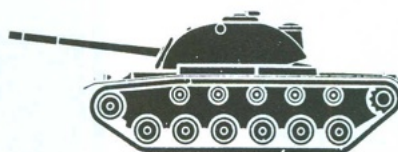
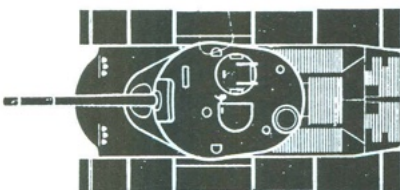
NIEUWE LEDEN

M. BES, [REDACTED]; C.G.A.M. BROOS, [REDACTED]
[REDACTED] email: [REDACTED] J. HEISTEK, [REDACTED]
[REDACTED] J.G.A. HOOGDUIN, [REDACTED]; A. LOUWE, [REDACTED]
[REDACTED] R. MANDERS, [REDACTED]
[REDACTED] J.W. van MEERTEN, [REDACTED]; K.
MEINEN, [REDACTED]; D.E. MILET DE ST.AUBIN, [REDACTED]
[REDACTED] email: [REDACTED] J. NOMDEN, [REDACTED]
[REDACTED] S.P.W.H. STEEGS, [REDACTED]; H.J.W. van
WIJNGEN, [REDACTED]

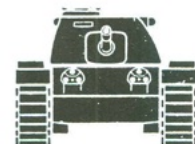
Welkom bij TWENOT!

NB: Ledenlijsten zijn op aanvraag verkrijgbaar. Stuur een kaartje naar Kees Blijleven, [REDACTED]

[REDACTED] De lijst wordt dan met de eerst volgende TANK toegestuurd.

M - 48 PATTON II

De mooiste boeken vindt U in de TMB Postorder Bookshop

CHARS DE FRANCE (Jean-Gabriel Jeudy)

Rijk geïllustreerd standaardwerk over de tanks van het Franse leger, van de eerste modellen zoals de St Chamond tot de modernste Leclerc. Veel aandacht voor de ook in Nederland gebruikte Renault FT 18 en de AMX 13 familie. Ook de door het Franse leger gebruikte, Duitse

Panther tanks worden uitgebreid behandeld, net als de door Geallieerden geleverde Stuart, Sherman, Chaffee en Patton modellen. Een groot formaat encyclopedie die op de boekenplank van geen enkele tankliefhebber zou mogen ontbreken!

288 blz, 31 x 23.5 cm, 450 z/w- en 30 kleurenfoto's, frans

Bestelcode: CHARF f 112.50 / 2050 BF

50 ANS DE VEHICULES MILITAIRES EN FRANCE (deel 1) (J-M Boniface / J-G Jeudy)

Prachtig overzicht van de Jeep's, Berliet's, Citroën's, Ford's, Unic's, Renault's, Saviem's, Simca's en vele andere wielvoertuigen die van 1944 tot nu door het Franse leger zijn gebruikt. Uit zelfde serie als "Chars de France".

192 blz, 31 x 23.5 cm, 350 z/w- en 60 kleurenfoto's, frans

Bestelcode: MILF1 f 112.50 / 2050 BF

KRAFTFAHRZEUGE UND PANZER (Werner Oswald)

Dikke catalogus van Duitse militaire wiel- en rupsvoertuigen uit de periode 1900 tot 1982 (16e, bijgewerkte druk). Meer dan duizend foto's en uitgebreide technische gegevens. Zeer goed naslagwerk.

664 blz, 17.5 x 24.5 cm, 1228 foto's, Duits

Bestelcode: KFZPAN f 92.50 / 1690 BF

RAD- UND KETTENFAHRZEUGE DER BUNDESWEHR in den 90er Jahren

Mooie aanvulling op bovenstaand boek met een overzicht van al het moderne materieel van de Bundeswehr. Ook prototypen van nieuw materieel.

320 blz, 23 x 26.5 cm, 350 z/w- en 20 kleurenfoto's, Duits

Bestelcode: BW90 f 92.50 / 1690 BF

Uitgeverij Transmobiel Belgium,
Van der Taelenstraat 40 A,
B-2840 Rumst (Antwerpen)

FAUN - GIGANTEN DER LANDSTRASSE (Wolfgang H. Gebhardt)

De eerste FAUN's verlieten in 1906 de fabriek. Later begon men ook speciale voertuigen te bouwen. Wie kent niet de stoere FAUN legerwagens? Dit dikke boek, waarop jaren werd gewacht, beschrijft gedetailleerd de complete historie en alle producten.

220 blz, 24 x 17 cm, ca. 330 foto's, Duitse tekst

Bestelcode: FAUN f 85.- / 1500 BF

HENSCHEL (Bernd Regenberg)

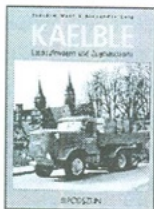
Mooi standaardwerk over de geschiedenis en de vele beroemde vrachtwagenmodellen van de Henschel vrachtwagenfabriek, van het begin tot de overname door Daimler-Benz. Zeer veel foto's.

240 blz, 28.5 x 22.5 cm, ca. 500 foto's, Duits

Bestelcode: HENS f 109.- / 2070 BF

KAEUBLE LASTKRAFTWAGEN UND ZUGMASCHINEN (Joachim Wahl)

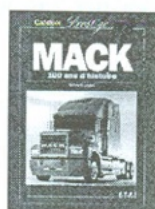
Kaelble bouwde zowel speciale voertuigen als meer gewone trucks. Alle typen, inclusief de militaire modellen, worden in dit standaardwerk systematisch beschreven. Veel kwaliteitsfoto's!

214 blz, 28 x 21 cm, 236 foto's, Duits

Bestelcode: KAEL f 84.50 / 1600 BF

MACK, 100 ANS D'HISTOIRE (G. Lecat)

De geschiedenis van de beroemde Amerikaanse truckfabriek, die in een eeuw tijd al zoveel mooie civiele en militaire modellen met de bekende bulldog heeft afgeleverd. Boeiend historisch overzicht met veel onbekend materiaal.

96 blz, 28.5 x 21 cm, 200 foto's, frans

Bestelcode: MACKF f 74.50 / 1350 BF

MILLENNIUM BUG - DE VW KEVER IN FOTO'S (Keith Seume)

De VW Kever, de best verkochte auto ooit, is nog altijd in productie. Dit mooie foto-album bevat o.a. nooit eerder gepubliceerde, pas ontdekte foto's van prototypen uit de jaren dertig. Van harte aanbevolen!

160 blz, 25 x 25 cm, 450 foto's, Nederlands

Bestelcode: MILBUG f 69.50 / 1390 BF

www.tmbbooks.homestead.com
e-mail: jvanloon@pandora.be
tel. 00-32-3-288 96 40

KRUPP (Bernd Regenberg)

Standaardwerk over de Krupp vrachtwagens vanaf het begin in 1919 tot de laatste typen uit 1968.

240 blz, 28.5 x 22.5 cm, 502 foto's, Duits

Bestelcode: KRUPP f 109.- / 2070 BF

TIGER (E. Kleine / V. Kühn)

De geschiedenis van deze legendarische tank van 1942 tot 1945, zowel wat betreft techniek als inzet bij de Wehrmacht. Veel foto's.

326 blz, 27 cm, 520 foto's, Duits

Bestelcode: TIGER f 85.- / 1550 BF

BERGINGSVOERTUIGEN IN NEDERLAND (Rob Dragt)

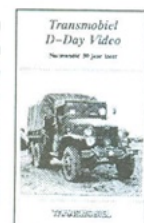
Behalve civiele takelwagens behandelt dit boek ook de bergingsvoertuigen (wiel en rups) van de Koninklijke Landmacht.

128 blz, 20 x 26 cm, 223 foto's, Nederlands

Bestelcode: BVNL f 39.50 / 770 BF

TRANSMOBIEL D-DAY VIDEO

Mchtig ronkende Sherman tanks op de stranden van Normandië. De historische voertuigparade op 7 juni 1994 te Bayeux. DUKW's in volle zee. Dit alles en nog veel meer staat op onze D-Day Video. Maar liefst 85 minuten kijkplezier!

Bestelcode: DDAY f 79.50 / 1450 BF

Alleen bovenvermelde artikelen zijn leverbaar! Prijzen geldig tot 31 december 2000.

BESTELLEN IS EENVOUDIG:

Maak het betreffende bedrag over op één van onderstaande rekeningen:

Nederland: Rabobank 1605.02.047 of Postbank 1304466

België: prk 000-1497205-10

In alle gevallen t.n.v. Johan van Loon met vermelding van de bestelcode(s). Vermeldt bij telebankieren of girotel ook uw adres. Wij sturen U het boek of de videoband hierna zo snel mogelijk toe. Elke andere manier van bestellen leidt tot vertraging!

Prijzen geldig in Nederland en België, inclusief BTW, verzendingskosten en een stevige, beschermende verpakking.

Levering uitsluitend bij voorafbetaling. Geleverde artikelen worden niet geruimd noch teruggenomen, behalve bij fabricagefouten. Wijzigingen voorbehouden.

'VECHTWAGENS NAAR VOREN!' Het verhaal van de Marmon Herrington tanks in koloniale dienst (deel 4)

door Hans Heesakkers

Buitenlandse gebruikers van Marmon Herrington tanks

Japan

Na de capitulatie van Nederlands-Indië, 9 maart 1942, is een aantal CTLS-4TA tanks in het bezit gekomen van de Japanners. Over mogelijke inzet is niets bekend.

Indonesische nationalist

De Indonesische strijdkrachten hebben een klein aantal CTLS-4TA tanks gekregen van of buitgemaakt op de Japanse bezettingsmacht. In het najaar van 1945 zijn ze ingezet tegen de Britse troepen die na de Japanse overgave waren geland op Java.

China

Het nationalistische regeringsleger zou een bestelling hebben geplaatst voor een onbekend aantal CTLS-4TA tanks. Er zou geen levering hebben plaatsgevonden.

Australië

Na de val van Indië weken diverse vrachtschepen die op weg waren naar Java, uit naar havens in Australië, om daar hun lading te lossen en terug te keren naar de U.S.A. Hierdoor kreeg Australië ongewild de beschikking over een diversiteit aan materieel dat oorspronkelijk bestemd was voor het K.N.I.L. Hieronder waren volgens een telling maar liefst 149 tanks van het tweemans type. Het merendeel werd door de Australische troepen in reserve gehouden, een aantal werd als trainingsvoertuig gebruikt door het 2nd Army Tank Battalion.

Drie tanks werden ingedeeld in de zgn. Merauke-Force en verscheept naar Nederland Nieuw Guinea. Daar werden ze ingezet bij de verdediging van het laatste stuk onbezet Nederland Oost-Indië, te weten Merauke en omgeving. In het najaar van 1943 zouden alle tanks uit dienst zijn genomen en gesloopt, de hierdoor vrijgekomen pantserplaten en motoren zouden zijn hergebruikt.

U.S.A.

Diverse tanks uit de Nederlandse order stonden nog te wachten op verscheping of waren nog in aanbouw toen Indië capituleerde. De U.S.A. nam daarop al dit materieel in beslag. Aangezien de Amerikanen op dat moment een tekort hadden aan gepantserde voertuigen, werden de CTLS-4TA tanks direct in dienst gesteld als de T-16

Diverse tanks vonden hun weg naar de verschillende opleidingscentra van het Amerikaanse leger, maar ook naar operationele eenheden. Zo werd dit voertuig ingezet in Alaska en op de hierbij horende eilandengroep, de Aleoeten. Ze waren gestationeerd bij de 'Provisional Tank Company' van het '138th and 153rd Infantry' op de basis Fort Glenn, Umnak eiland. Bij het herovering van de eilanden Attu (mei 1943) en Kisha (augustus 1943) zouden deze tanks zijn ingezet. Ze hebben echter niet deelgenomen aan de gevechten (1).

Behalve het Amerikaanse leger heeft ook het Korps Mariniers deze tanks gebruikt. Het '6th Marine Regiment' heeft een aantal CTLS tanks gebruikt in zijn tankcompagnie op Ijsland. Hier zouden zij veel last

Drie- en viermanstanks in colonne op Zanderij, eind 1944

hebben gehad van de kou (startproblemen). Volgens een Amerikaanse marinier die bij deze voertuigen heeft gediend waren alle instrumenten en identificatieplaten in het Nederlands. Ook beweert de man dat hij in juni 1944 op Saipan met zijn Sherman tank een door de Japanners gebruikte CTLS-4TA heeft vernietigd.

De CTMS en MTLs tanks zijn uitvoerig getest op de Aberdeen Proving Grounds te Maryland. Internationale lectuur meldt daarover dat deze voertuigen niet door de tests zijn heengekomen en daarom niet door het Amerikaanse leger in gebruik zijn genomen. De rapporten van deze testen vermelden echter niets van zulks. Qua motorvermogen kwam de CTMS weliswaar minder uit de bus en er werden enkele wijzigingen geadviseerd betreffende de koplampopstelling, waar van een afwijzing wordt niets vermeld. Kortom, beide tanks waren technisch in orde en zouden, zeker gezien de situatie van dat moment, in dienst zijn genomen, ware het niet dat er reeds voldoende M3 lichte tanks beschikbaar waren.

Beide testexemplaren hebben tot na de oorlog deel uitgemaakt van de collectie van het Ordnance Museum op het APG terrein. Helaas zijn ze, samen met vele andere unieke voertuigen, tijdens de Koreaanse oorlog omgesmolten.

Van de partij CTMS-1TB1 is uiteindelijk een aantal als militaire hulp terecht gekomen in de volgende landen (2):

Een CTLS-4TA-Y tank bij de aanleg van paden aan de westzijde van Zanderij, Suriname, 1943

Mexico

Reeds in 1937 had Mexico bij de Marmon Herrington Company een aantal tankettes gekocht van het type CTV en via het Lend-Lease programma kreeg het Mexicaanse leger er een viertal CTMS-1TB1 tanks bij. Samen met de CTVL vormden de driemanstanks de Compañia de Carros Ligeros de Combate van de Brigada Motomecanizada.

Cuba

Dit land kreeg in het kader van het militaire hulp-programma acht CTMS-1TB1 tanks.

Guatemala

Het leger van Guatemala ontving zes stuks van de CTMS-1TB1. Enkele haren geleden zijn twee van deze voertuigen, na jaren als poortwachter te hebben gediend, verkocht aan een Amerikaanse verzamelaar.

Equator

Het laatste land dat de CTMS-1TB1 kreeg is Equator, tevens het tweede land waar deze tank een belangrijke rol heeft gespeeld.

Equator was na de oorlog met zijn buurland Peru een groot deel van zijn grondgebied kwijtgeraakt aan deze tegenstander en om herhaling hiervan te voorkomen was de opbouw van een sterk en modern leger geboden. Hiervoor was modern materieel nodig. Nu wilden de V.S. graag een basis vestigen op de Galapagos Eilanden en het gebruik verkrijgen van de haven Salinas. Equator was bereid hiermee in te stemmen en uiteindelijk werd overeengekomen het gewenste te leveren in ruil voor moderne wapens. In het najaar van 1942 werden diverse wapens en materieel geleverd. Naast jeeps en scoutcars ontving men maar liefst 12 CTMS-1TB1 tanks. Deze zouden het bij een mogelijk nieuw conflict moeten opnemen tegen de CKD/Praga LTP tanks van het Peruaanse leger.

Een officier werd in de V.S. opgeleid (3) en na zijn terugkomst richtte hij met drie collega's een pantsertrainingscentrum op in Magdalena bij Quito. Hier werd tevens het tankeskadron 'Epiclachima' geformeerd. Dit zou de basis moeten vormen voor een te vormen pantserdivisie.

In september 1943 begon de eerste cursus. Door een gebrek aan fondsen, kennis, reservedelen, etc. vervielen de tanks al snel in een slechte staat van onderhoud. Inmiddels waren er nieuwe M3A1 tanks gearriveerd en met behulp van een Amerikaanse missie werd er een nieuwe pantserschool opgericht. Hierdoor viel al snel het doek voor de pioniers van de

Marmon Herrington tanks. Desondanks werden er wel fondsen beschikbaar gesteld om het draaistabilisatiesysteem van de M3A1 tanks in de CTMS tanks te bouwen. De 37 mm kanonnen werden verwijderd en gebruikt in de fortificatiën langs de grens met Peru, de tanks zelf kwamen in opslag.

Ondanks de korte rol die de CTMS in Equator heeft mogen spelen, is hij bij het leger verheven naar een bijzondere positie. Niet alleen was het de eerste tank in Equator, maar het samen met de bankmannen van het eerste uur dat dit voertuig onder de meest moeilijke omstandigheden, zonder enig begrip, de basis legde voor het hedendaagse tankers. Als eerbetoon zijn drie CTMS-1TB1 tanks als poortwachter opgesteld bij de militaire academie, het oorlogsmonument en de pantserschool.

Noten:

- 1 Attu en Kiosk, beiden behorende tot de Aleoeten, werden op 7 juli 1942 door Japan bezet.
- 2 Hierbij vraag ik me af waarom alleen de CTMS-1TB1 voor dit hulpprogramma werd gebruikt. Deze tank was ten slotte de mindere van zijn grotere broer, de MTL-1G14. Wilden de V.S. deze viermanstank voor noodgevallen zelf houden?
- 3 Hij volgde een opleiding in de trainingscentra van Fort Knox (Kentucky en Fort Hood), Texas.

Technische gegevens

Het kanon

Het kanon was van een zgn. 'dual purpose' type, oorspronkelijk bestemd voor gebruik tegen zowel luchtdoelen als gepantserde doelen. Helaas was het Amerikaanse leger niet geïnteresseerd.

Uiteindelijk werd het zodanig aangepast dat het als tankkanon kon worden gebruikt. Het was volautomatisch en in de dubbelloopsuitvoering van de MTL-1G14 moet het een zeer gevaarlijk wapen zijn geweest. Elk kanon werd gevoed door een hoefijzervormige clip met vijf granaten. Indien er een volautomatisch salvo werd afgegeven, vuurden de beide kanonnen met een tijdsverschil van slechts 1/8 seconde. Het geschut werd gebouwd door de American Armament Corporation, die zich voornamelijk bezig hield met de productie van munitie. De firma had het hoofdkantoor in New York (City) en fabrieken in Rahway, New Jersey en Derry, Pennsylvania. Het bedrijf werd op 29 december 1933 opgericht, wijzigde op 8 mei 1941 van naam (Cirema Corporation) en verdween merkwaardigerwijs op 4 december 1942 geruisloos van het toneel. Het kanon was vermoedelijk gebaseerd op een ontwerp van de Franse firma Hotchkiss, maar dit heb ik helaas niet meer kunnen achterhalen.

De communicatiemiddelen

Veel is hier niet over bekend, daar ze niet of nauwelijks zijn gebruikt. Gepland waren voor alle typen tanks een intern verbindingssysteem (een zgn. Radio Interphone Set) en een ultra korte golf radio. Voor de CTMS en de MTL werd dit aangevuld met een set 'telefonie en telegrafie apparatuur'. Als merken worden genoemd: International Standard Electric Radio en Western Electric Radio.

De motoren

Alle gebruikte motoren waren afkomstig van de Hercules Motor Company en waren standaard productiemodellen. Ze staan zelfs nu nog bekend om hun degelijkheid, betrouwbaarheid en uithoudingsvermogen. Vele van u zullen het merk nog wel kennen uit uw diensttijd, denk maar aan de DAF YA126, 314 en 328 trucks.

Een colonne MTL tanks tijdens een parade in Paramaribo, 1954

Maten en prestaties

	CTLS-4TA	CTMS-1TB1	MTLS-1GI4
lengte	3,51 m	4,21 m	4,91 m
breedte	2,08 m	2,34 m	2,65 m
hoogte	2,11 m	2,49 m	2,80 m
bodemvrijheid	0,457 m	0,43 m	0,46 m
motor	Hercules WXLC-3	Hercules RXLD	Hercules ??
brandstof	benzine	benzine	benzine
vermogen	124 pk/3400 tpm	152 pk/2400 tpm	240 pk/1800 tpm
gewicht onbeladen	7.173 kg	11.547 kg	19.068 kg
bemannning	2	3	4
overschrijdingsvermogen	1,27 m	1,43 m	1,22 m
waadvermogen	?	?	1,22 m
opstap	?	?	0,61 m
klimvermogen	?	40°	?
brandstofvoorraad	174 liter	222 liter	?
maximum snelheid	49,8 km/u	40 km/u	41,8 km/u
bewapening			
toren	Colt 38 BT .30	AAC 37 mm kanon Colt 38 BT .30	2xAAC 37 mm kanonnen 2-4 Colt BT 38 .30 2-3 Colt BT 38 .30
romp	Colt 38 BT .30	2-3 Colt 38 BT .30	2-3 Colt BT 38 .30
pantsering			
toren			
. voor	12,7 mm	12,7 mm	12,7 mm
. boven	6,35 mm	6,35 mm	12,7 mm
. achter	12,7 mm	12,7 mm	?
. zijkant	12,7 mm	12,7 mm	25,4 mm
romp			
. voor	25,4 mm	12,7 mm	38,1 mm
. boven	6,35 mm	12,7 mm	?
. achter	11,11 mm	12,7 mm	25,4 mm
. zijkant	11,11 - 12,7 mm	12,7 mm	25,4 mm

Ten slotte

Dit verhaal draag ik op aan de laatste commandant van de eenheid, mijn persoonlijke vriend Carlos Gonzales, overleden mei 1997.

Mijn dank aan alle oud-officieren, onderofficieren en manschappen zonder wiens bereidwilligheid mij te helpen met informatie, documentatie en foto's dit verhaal niet tot stand was gekomen. Sorry jongens dat er niet meer uit is gekomen, maar het is allemaal te lang geleden en bijna vergeten. Dit is het en hopelijk is het voldoende om jullie herinneringen te bewaren. Mijn dank gaat uit naar:

D.B.W. van Ardenne
H.P. Arends
W.K. Brederode
G.H. Christan
A. van Dam
H. Forrer
C.A.A. Gonzales
J. Hovenkamp
A. van der Jagt
B. Jansen
C. Ploeger
C. Suiker
J. de Waal
Jorge Andrade Piedra
E. Antonio Moral Moral
Carlos Arregui Viteri
en anderen.

Luitenant Gonzales leidt de aanval! 1955

DE LANCIER MODELBOUW

Herenstraat 74
2802 KJ GOUDA
HOLLAND

Telephone: (31) 182-528185
Fax: (31) 182-584290

Specialists in military
models, books and
figures

ROY MODELS (complete resin modellen)

RM001	Dodge D15 15CWT truck.....	f 142,50
RM002	Dodge D8A 8CWT truck.....	f 142,50
RM003	Ford WOA 2A truck.....	f 136,50

DRAGON MODELS (Nieuw)

6113	3rd Fallschirmjäger Division figuren (Op motordek Tiger II) f	17,50
6137	German Kübelwagen ambulance conversie kit met figuren.....	f 37,50

MR MODELLBAU

MR42	SdKfz 251/7 Ausf. D Pioniergruppenwagen met brugdelen.....	f 46,50
MR52	SdKfz 251/8 Ausf. D Krankenkraftwagen.....	f 46,50
MR62	SdKfz 251/22 Pakwagen met 7,5cm pak 40 opbouw.....	f 64,50
MR64	Nederlandse DAF M39 pantserwagen met interieur details.....	f 149,50

DES MODELS

35076	SdKfz 8 Daimler-Benz DB10 12tons Zugmaschine, een prachtig model van een van de meest gebruikte haltracks van het Duitse leger. Zeer gedetailleerd inclusief motor etc.....	f 269,50
35048	22tons Sd. Anh. 116 tanktrailer voor Famo (op bestelling)...	f 229,50

ARMOURED BRIGADE MODELS (Nieuw)

001	Early style 105mm Sherman howitzer turret.....	f 89,50
002	Late style 105mm Sherman howitzer turret.....	f 89,50
003	Early production 47 degrees glacis M4 upper hull conversion..	f 69,50
004	British/Canadian Sherman 1B turret & upper hull conversion...	f 149,50
005	Late production Tiger I corrected asymmetrical turret.....	f 54,50
009	Sherman suspension Horizontal Return Roller Bracket.....	f 69,50

NIEUWE BOEKEN

Nuts & Bolts Famo f 49,50 (andere deeltjes ook op voorraad) - Model Graphix Diorama World f 89,50 - Wydawnictwo Militaria Grille, 4th Panzer Division, Sturmgeschütz IV en Afrika 1940-41 f 34,50 per deel - WWP Publications Steyer 1500 A in detail f 34,50 - Wydawnictwo Militaria SdKfz 251 in detail f 46,50 - Arms & Armour Press Encyclopedia of German tanks of World War Two f 79,50 - AJ Press PzPkw V Panther Vol. 1, 2 en 3 f 49,50 per deel - Schiffer Steel Inferno, Men of Steel en Devils Adjudant per deel f 79,50 - Schiffer For king and country (British airborne uniforms, insignia & equipment in WW II) f 169,50 - Karl Müller Verlag Pkw der Wehrmacht, Opel Militärfahrzeuge 1906-1956, Volkswagen Militärfahrzeuge 1938-1948, Kräder der Wehrmacht 1935-1945, Kräder im Einsatz 1934-1945, Feuerwehrfahrzeuge im Einsatz 1939-1945 per deel f 46,50 etc.

Veel nieuws van: Hornet hoofdsetjes, Wolf figuren, Royal Models accessoires en ombouw sets, MR Modellbau, Eduard etchings, Aber etchings, SMA decal sets, Polar Bear decal sets, New Connection, Resicast Britse para's etc.

Binnenkort in het assortiment: Yanks en Elefant loopjes en etchings!

De volgende mensen waren de gelukkige winnaars van onze Famo verloting: R. Kok uit Den Haag, R. Nat uit Houten, M. Zwarts uit Alkmaar, M. Jansen uit Vlaardingen en E. Riemsdijk uit Moordrecht, zij hebben hun Famo reeds ontvangen. Van harte gefeliciteerd!

OPENINGSTIJDEN: WOENSDAG TM ZATERDAG VAN 10.00 TOT 17.00
DONDERDAGAVOND KOOPAVOND